

DOMOLJUB

Izkušaj vsek šetrek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 v, za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 v.) — Spis in dopis se pošilja: Uradništva „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2. Hroščina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 2.

**SLOVENSKEMU LJUDSTVU
V PODUK IN ZABAVO.** ❧

Inserati se sprejemajo po naslednjih cenah: Zvestopna petstvarica (listina „Domoljubove“ listine) stane za enkrat 30 v. Pri vsakratnem objavljenju primarec postane po dogovoru. Posredovanje številke se prodaja po 10 v. Kvalitativni promet poštne-branilniškega urada št. 524.797.

Štev. 32.

9 Ljubljani, dne 8 avgusta 1907.

Leto XX.

Hrvaško uprašanje.

Naši bravci vedo, da se med Hrvati in Madjari bje hud boj. Na predlog ogrskega ministrskega predsednika so jim imenovali pred nekaj tedni pomadjarjenega Hrvata Rakodcaja za bana. Možu se godi slabo; še iz stanovanja si ne upa. Pripoveduje se, da je gospodar, kjer je imel prej svoje stanovanje, vzdiknil, ko je slišal, da je imenovan za bana; „Ko bi bil vedel, da imam takega človeka pod streho, bi mu bil gotovo odpovedal.“ — Znano je tudi, kako je do tega prišlo. Minister Košut je hotel spraviti v veljavo zakon, po katerem bi se za vse, tudi za hrvaške železnice vpeljal madjarski službeni jezik. Tega seveda Hrvatje niso mogli dopustiti in tudi ban, ki je na Hrvaškem nekakšen ministrski predsednik, ni bil s tem zadovoljen. Zato je odstopil; imenoval se je grof Pejačević; na njegovo mesto je prišel Rakodcaj. Ob ti priliki se je na Hrvaškem, pa tudi pri nas, pričel živahen razgovor o tem, ali imajo Madjari sploh kakšne pravice na hrvaške dežele. Stvar se nam zdi tako važna, da jo moramo ob kratkem pojasniti svojim bravcem.

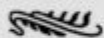
Madjari pravijo, da so hrvaške dežele del ogrske krone, da je pravzaprav samo ena ogrska država, ki ima pod seboj tudi Hrvaško. To je pa popolnoma neresnično. Hrvatje so imeli svoj čas svoje kralje; mnogo prej so prišli v Evropo nego Madjari. S Slovenci vred so že dvakrat prej premagali in odgnali divje Avare (psoglavce jim pravi naše ljudsko izročilo). preden so prisli Madjari ropat in morit v naše kraje. Ko so hrvaški kralji izumrli, so bili Hrvatje prostovoljno pač nekaj časa z Ogri zvezani in so imeli z Ogri skupnega kralja. Leta 1525 je v bitki pri Mohaču padel zadnji ogrski kralj Ladislav. Njegovo sestro je imel za ženo Ferdinand I., ki je bil vladar čez Avstrijo. L. 1526 so Hrvatje v svojem deželnem zboru samostojno izbrali Ferdinanda I. za svojega kralja; šele par mesecev kasneje so ga izbrali tudi Ogri. Iz tega se jasno razvidi, da so bili Hrvatje popolnoma samostojni in neodvisni od Ogrov. Leta 1712 se je šlo za neko drugo imenitno reč Cesar Leopold VI. ni imel nobenega sina; zato je poskrbel, da bi po njegovi smrti priznali njegovi narodi hčer Marijo Terezijo za svojo vladarico. Ob ti priliki je hrvaški deželni zbor zopet popolnoma

samostojno sklepal o tem in je izrekel, da bodo Hrvatje priznavali za svojega pravoveljavnega vladarja tistega moškega, ali pa tudi ženske iz habsburške rodbine, ki bo vladala hkrati na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem. Še na misel jim ni prišlo, da bi bili rekli: tisti bo naš vladar, ki bo imel ogrsko krono. Samostojno so torej iznova potrdili Habsburžane za svoje vladarje.

Leta 1848. so se Ogri spuntali. Hrvatje niso potegnili ž njimi, marveč so pod svojim vrlim banom Jelčićem šli za cesarja proti Ogrom v boj in so jih krepko naklestili. Od l. 1848. od l. 1868. so bili od Ogrov popolnoma ločeni. Žalibog jim je naša država njihovo zvestobo slabo plačala. Pošiljala jim je nemške uradnike, ustanavljala nemške šole in jih hotela tako polagoma, kakor nas ponemčiti. Takrat se je na Hrvaškem pričela jeza proti Dunaju, in ko so l. 1868 imeli Hrvatje izbirati, kateri državni polovici se hočejo pridružiti, so se odločili za Ogre, ne pa za nas. Ta korak ni bil previden. Ko bi se bili združili z nami, bi bili Slovani v naši državni polovici imeli večino, zlasti bi pa zdaj, ob splošni volivni pravici, državne vajeti imeli v svojih rokah. Hrvatje in Ogri so naredili

med seboj pogodbo, toda le prekmalu so spoznali, da se Ogri pogodbe ne drže, marveč da na vse mogoče načine pritiskajo in izžemajo hrvaške pokrajine. Niso se pa še zmodrili. Ko so na Ogrskem pri volitvah zmagali najbolj srditi sovražniki naše državne polovice, so Hrvatje z njimi potegnili proti Dunaju v upanju, da bodo s tem svojim plemenitim činom dosegli kaj pravic. Toda zgodilo se je ravno narobe. Košut jim hoče pomadjariti železnice in zdaj imajo Rakodcaja za bana.

Ena nas pa veseli, edini so zdaj proti Ogrom. Po naši sodbi bi morali Hrvatje vsi brez izjeme stopiti na stališče, da pogodba l. 1868 sploh ni bila veljavna, ker dalmatinski deželni zbor, ki tudi spada pod hrvaško krono, ni bil vprašan. Osvobode naj se popolnoma od Ogrov, samostojno naj nastopijo, potem naj se pa s pametno in pravično pogodbo zvežejo z nami. Tako bo na vse strani prav. Ogri bodo ponižani, Slovani, zlasti Slovenci pa dobimo novih moči.

Deželna kultura.

I.

Po državnem zakonu iz leta 1884. št. 116 ima poljedelsko ministrstvo zadnja leta na razpolago štiri milijone kron za povzdigo deželne kulture, to je, za uravnave vodâ, osuševanje močvirij, namakanje travnikov, večje vodovode itd. Poleg tega pa ima poljedelsko ministrstvo na razpolago še poseben zaklad za manjše vodovode, vodnjake, kapnice, napajališča. Ta mali zaklad je l. 1905 znašal 1.117.600 K, za letoš pa se je povzidal na dva milijona kron. Oba ta zaklada, ki znašata za letos šest milijonov kron, pa nikakor ne zadoščata več stoterim prošnjam in potrebam v raznih avstrijskih deželah. Zato so takoj začetkom novega zasedanja poslanci Povše in tovariši predlagali v državnem zboru, naj se te državne podpore zvišajo na 10 milijonov. Nekaj tednov pozneje, to je 16. julija, pa so češki poslanci Udržal in tovariši isto predlagali. V razpravi, ki je pričela 16. julija, se je izmed slovenskih poslancev oglasil za besedo poslanec Povše, ki je v deželnem odboru kranjskem poročevalec za deželno kulturo.

Povšetov govor.

se glasi: Že v prvi redni seji nove zbornice sem predlagal v imenu »Slovenskega kluba«, naj se zviša melioračni zaklad, iz katerega država dovoljuje podpore za deželno kulturo. Doslej smo v naših južnih pokrajinah, ki jih mi tukaj zastopamo, dobivali podpore večinoma le za dobavo vode, za vodovode, kapnice in napajališča. Toda pomislite gospodje, da mi zastopamo obširno kraško ozemlje, koder ljudstvo ob suši nima nobene vode in mora daleč hoditi po njo. V mnogih krajih ljudem in živini dovaža vodo Južna železnica. Zato je pač naša dolžnost, da zahtevamo po-

moči od države za dobavo vode, ki je prvi pogoj za zdravje ljudi in povzdigo živinoreje.

Možje, ki poznajo našo deželo, morejo mi pritrditi, da imamo na Kranjskem v tem oziru še mnogo dela. Izvršenih nimamo še nobenih pravih del (melioracij), ki bi mogla izboljšati naša polja, travnike in pašnike. Ako se peljete po Južni železnici, vidite že na Spodnjem Štajerskem ob levi in desni na tisoče hektarov zemlje, ki je močvirna in daje le kislo seno. Po vseh dolinah na Kranjskem treba je osušiti premokre, močvirne travnike. Zato bode kranjski deželni zbor v bodoče zahteval višje podpore od države. Kot prijatelji in zastopniki ljudstva moramo to zahtevati. Mi hočemo doseči, da bode domača zemlja preživljala naš narod, kar pa je sedaj nemogoče. Zato ljudje vedno bolj zapuščajo domačijo. Cele vasi najdete, kjer so doma le starčki, žene in otroci.

Za uravnavo rek in hudournikov se je storilo še jako malo. Sedaj delamo priprave za osuševanje ljubljanskega barja. Že 30 let se delajo priprave, in že pred 18 leti sem priporočal to nujno delo. Sedaj upam, da se delo prične z državno pomočjo.

Pri tej priliki moram odgovoriti poslancu Irotu, ki Dalmaciji ne privoščil državne podpore. Berite nemške liste, ki niso prijazni Slovanom. Ti časniki priznajo, da je tudi Dalmacija zanemarjena, kakor sploh naše južne dežele. (Res je!) Zato je dolžnost države, da stori svojo dolžnost in zamudo popravi. Da je to nujna potreba, dokazuje nam vsem tudi draginja mesa. Živinorejcem očitajo, da je živina predraga in da meščanom kmetje ne privoščijo mesa po primerni ceni. To očitavanje pa ni upravičeno. Podpirajmo živinorejo, in mesa bode dovolj za vso državo. (Tako je!) Včasih so mislili — to tukaj naravnost povem — da je mogoče deželno kulturo podpirati z 2000, 4000 in 6000 goldinarji. Pomagajte nam, da osušimo travnike in zagradimo hudournike, da izboljšamo planine, potem bode mogoče povzdigniti živinorejo in glavne živine bode dovolj za vso našo državo. Tudi izvoz živine bode mogoče povzdigniti. Že sedaj izvažamo za 200 milijonov kron živine na leto. Ako pa je meso razmerno drago, niso temu vzrok kmečki živinorejci, ampak prekupci. (Tako je!) Ako bodo bolje izhajali naši kmetje povsod v državi, mogoče bode tudi za delavce več koristnega storiti v socialnem oziru. Ako najdemo milijone za živinorejo, potem moramo dobiti tudi za povzdigo živinoreje potrebni denar. Avstrija bode le tedaj izvrševala svojo nalogo, ako bode trden in srečen kmečki stan.

Poslanec Iro pa je zahteval, naj bi se podpore za deželno kulturo delile posameznim deželam po razmerju davkov. Kaj pa je namen teh podpor? Da država pomaga tam, kjer je največja potreba. (Pritrjevanje.) Ako pogori posestniku v vasi, potem se ga usmili njegovi sosede, pripeljejo m lesa in drugih stvari. Tako mora tudi država podpirati tam, kjer je največja potreba. Desetletja je država podpirala bogatejše dežele, za nas na jugu se je malo storilo. In ravno naše južne dežele so najbolj zapuščene. Zato moramo zahtevati, da se zvišajo državne podpore in da se ne delé po razmerju davkov, ker bi bogate dežele razmerno mnogo dobivale, revne pa malo.

Gospod minister je preje rekel, da oba melioračna zaklada zadostujeta potrebam. Toda, gospod minister, tudi kmečki stan hoče napredovati in si pomagati, kakor industrija, trgovina in obrt. Zato bode treba tudi v deželnih zborih več storiti za poljedelstvo. Bojevati se hočemo in ne odjenjati, dokler ne spravi-

vimo našega kmeta na ono stališče, da bode zadovoljen, kar bode tudi na srečo države.

V prvi vrsti pa je treba, da se zviša zaklad za državne podpore. Sedaj se navadno zgodi, da se tudi male podpore razdele na več let. Če hoče torej občina dobiti vodovod, mora založiti državni prispevek ter obresti plačevati za najeto posojilo. Zato upam, da bo gospod poljedelski minister premagal ovire ter morda podpore za manjše naprave takoj izplačevati. Vsem strankam v zbornici pa polagam na srce: Glasujte za predlog, ki je na korist kmečkemu, pa tudi drugim stanovom in državi. (Začudna pohvala.)

(Dalje prihodnjič.)

Izobrazbi.

Slovstvo jožefinske dobe.

Jožefinska doba sega od leta 1765, ko je o. Marko Pohlin izdal Abecednik, pa do francoske okupacije, ko so si Francozi osvojili večino slovenskih dežel.

Velika cesarica Marija Terezija (1740 do 1780), zapletena v neštivilno bojv z grabežljivim in zviti pruskim kraljem Friderikom II., vneta, da pomaga svojim podložnikom, je obračala posebno skrb izobrazbi kmečkega stanu, katerega je po pravici imenovala najtrdnjejši stebel in podlaga države. Mnogo so jo stali boji in uvidevala je, da bodele izobraženi in gospodarsko trdno stoječi podložniki jo mogli zadostno podpirati in polniti prazne cesarske blagajne. Po naziranjih tedanje dobe je hotela izobraziti ljudstvo, da bi lažje plačevalo davke. — Ona je ustanoviteljica ljudskih šol v Avstriji. In vsled tega se je pridružila slovstvu prejšnje katoliške dobe še ena, nova panoga slovstva: knjige da se ljudstvo izobrazí.

Glavni pisatelji, delavci na tem polju so bili o. Marko Pohlin, Anton Linhart, Anton Breznik, Janez Golčnik in grof Edling.

O. Marko Pohlin, iz reda bivših avguštincev, rojen v Ljubljani, je izdal l. 1865. Abecednik in l. 1768. Kranjsko gramatiko. Ti dve knjigi sta bili podlaga, na kateri je bilo mogoče zidati dalje. Kako silno potrebni sta bili, nam najbolj kaže vesela hvaležnost, s katero so Pohlino vrstniki sprejeli knjige. Vrstnik njegov mu je posvetil celo pesem, v kateri se zahvaljuje in ga prosi, naj še izda knjige. In res, o. Marko je izdal l. 1782.: Tu malú Besedišetrehjesikov, namreč latinskega, nemškega in slovenskega jezika. Za prosto ljudstvo je napisal tudi: Bukvize sa rajtenge, opravek tega Zhloveka; za kratki čas tudi: Uganke.

V različnih jezikih, nemškem, slovenskem in latinskem je spisal o. Marko do dvajset knjig; deset jih je ostalo v rokopisu, med temi je posebno važna za slovensko zgodovino: Bibliotheca Carniolae. V nji naštevava vse dotedanje slovenske pisatelje in njihove knjige in končno sploh tiste pisatelje, ki so pisali o kranjski deželi.

O. Marko Pohlin pomenja napredek v slovenskem slovstvu. Njegov vpliv na razvoj slovenske knjige in slovenskega pesništva je bil, — kar se tiče oblike in mere — velik. Vsi pesniki okrog Pisanice — o teh več kasneje — so se učili pri Pohlínu in naslanjali na njegovo metriko (nauk o pesništvu). Pohlin je postavil red pisanju tedanje dobe. Prej je vladal velik nered; vsak pisatelj je pisal, kakor se mu je zdelo, Marko Pohlin pa je uvedel vsaj nekoliko enotnosti v pravopisju.

Mnogo pa je zagrešil s kovanjem svojih besed. Nemške in latinske je kar po svoje prenašal in imel je slovensko besedo; nekaj pa jih je srečno skovanih in so sedaj v rabi. Opravičena, vendar dokaj preostra je bila sedba Kopitarja in naslednikov o njegovem delu. Pohlinove knjige so polne gorkega domoljublja in vidi se, s kakšno ljubeznijo je delal.

Blaž Kumerdej, doma na Bledu, vnet Slovenec in Slovan, je bil ravnatelj ljubljanske normalke (ljudske šole, združene z učiteljsko pripravnico). Predlagal je, naj se poučuje v materinem jeziku, pa se mu niso izpolnile gorke želje. Spisal je Berilo za ljudske šole in pomagal je Japlju pri prestavi sv. pisma.

Grof Ivan Edling, šolski nadzornik, je izdal katekizem za ljudske šole in več spisov šolske vsebine.

Anton Breznik, župnik na Štajerskem je izdal: *Vezhna Pratika od gospodarstva*, t. j. gospodarske nauke za vsak mesec.

Janez Golčnik je poslovenil A. Janše Čebelorejo.

Anton Linhart je prevajal v slovenščino uradne razglase in poslovenil Wolsteinovo knjigo: *Bukve od kugin Bolezen Goveje živine tih ovac in Svin*.

V drugi polovici XVIII. stoletja imamo tudi početke posvetnega pesništva. Iz raznih prigradnic in pesmic svojih prijateljev je o. Damascen Dev, rodom iz Tržiča, izdal l. 1779. *Pisanice*. Prvi snopič obsega 17 strani.

Vsebinska *Pisanice* je bila skoraj brez pesniške vrednosti, kajti niti eden njenih sodelavcev ni bil pesnik po božji volji. Res, da je bil med njimi tudi prvi slovenski pesnik Valentin Vodnik, ali ta se je šele pozneje razvil in nikdar ne bi postal to, kar je, da se ni ločil od *Pisanice*.

V krog pisateljev okoli *Pisanice* štejemo: Damascova Deva, Vodnika, J. Miheliča, Martina Nagliča in grofa Edlinga in še nekaj drugih.

Vsebinska *Pisanice* je: prigodne pesmi, slabi lirski utrinki, basni in opereta Belin. Kar se tiče oblike in mere so sledili naukom Pohlinove metrike. Kratko rečeno, bili so nesamostojni; popolni posnemovalci nemških klasikov. Pesnili so v heksametrih in safijskih kiticah. Po vzgledu nemških klasikov nastopa tudi v njih pesnih mnogo grških bogov, katerih imena so poslovenil, n. pr. kruljavega grškega boga Hefajsta imenujejo Hromata. — V začetku pesmi pokliče pesnik muzo, boginjo pesnikov na pomoč, naj mu stoji ob strani, da bo dostojno in spodobno proslavil predmet, katerega hoče opevati. Posebno jim je bilo priljubljeno visoko govorjenje in navdušenje (patos) in sicer na mestih, kjer se nam zdi smešno.

Pisanice je izšlo troje zvezkov, četrti je bil pripravljen, pa ni izšel.

V poznejših snopičih *Pisanice* se spozna nekaj napredek glede mere, ritem je nekoliko lahkejši, vsebinska je še vedno ista: basni, prigodnice, opisovanje dogodkov na cesarskem dvoru. Pesniki *Pisanice* so bili zelo gostobesedni. V *Pisanicah* je pesem, ki šteje 25 vrstic. Vodnik je obdelal pozneje isto snov v osmih vrsticah in sicer dokaj bolje. V 3. snopiču iz leta 1781. je izšla Vodnikova: *Pesim od zadovoljnega Kranjca*, ki je edina pesniške vrednosti. O. Dev je napisal tudi opereto Belin, katero je uglasbil kamniški učitelj Jaka Zupan.

V tem času, ko je začel blagi baron Žiga Coiz zbirati okrog sebe mlade ljudi, da jih je navduševal in učil za narodno delo, imamo tudi začetek slovenske dramatike (iger). Predstave v ljubljanskem gledališču

so bile nemške, opere (igre, v katerih igralci pojo svoje vloge), so bile italijanske. Na prigovarjanje barona Coiza so zapeli včasih tudi kako slovensko pesmico. In po naročilu istega barona Coiza je priredil Anton Linhart dve igri »Županovo Miciko« in »Veseli dan ali Matiček se ženi«. »Županovo Miciko« so igrali 28. grudnia 1789. in tako so ti igralci, kakor piše tedanja »Laibacher Zeitung«, položili temelj v izobraževanju materinega jezika in so ga usposobili za gledališke predstave.

Eden najimenitnejših pisateljev jožefinske in vodnikove dobe je bil Kamničan Jurij Japelj, rojen leta 1744. Bil je škofov kaplan in pozneje župnik na Ježici. Stekel si je obilo zaslug s svojim prevodom sv. pisma, ki je izhajalo od l. 1784. do 1802. To je drugo popolno slovensko pismo; prvega Dalmatinceva, ki je izšlo ravno dvesto let poprej, ni bilo mogoče več dobiti, ker so jih zelo mnogo požgali. Japelj se je lotil tega ogromnega dela na prigovarjanje ljubljanskega škofa Herbersteina, pomagali so mu pri tem delu Blaž Kumerdej, Škrinjak, Martin Naglič in Debevec. Japelj je bil tudi jezikoslovec; vendar je njegova slovenska slovnica ostala v rokopisu. Spisal je več knjig za dušno pastirstvo, zlagal je cerkvene pesmi, ki se še zdaj pojo pri sveti maši, n. pr.: »Pred stolom tvoje milosti«.

Na Štajerskem je živel »pesnik Slovenskih gor« Volkmer, ki je pesnil basni in poečne pesmi, ki so se zelo razširile med ljudstvom.

To je slovstvo in glavni pisatelji jožefinske dobe, dobe, v kateri se je začel slovenski narod vzbujati. Proti koncu te dobe so se tudi pri nas slišali odmevi krvave francoske revolucije in kakor je ta krvava zarja rodila Napoleona, tako je prinesla Slovincem probujenje. V Slovence je začel stopati duh Napoleonov, ki je s svojo vstrajnostjo in neupogljiv voľjo dosegel toliko; njegova podjetnost je vzbudila slovensko ljudstvo, ki se je začelo čutiti kot narod, ki je vreden istih pravic kot njegovi sosedje.

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

Ugled naših poslancev

je pri prijateljih in neprijateljih vsled njihovega krepkega nastopa jako velik. Že zadnji »Domoljub« je poročal, kako stališče so si priborili tekom enomesečnega zasedanja v državnem zboru. Sedaj pišejo tudi drugi listi o poslancih »Slovenskega kluba«, in o utisu kakoršnega so napravili na nepristranskega opazovalca. Ugledna »Piuskonferenc« piše zlasti gorko o naših voditeljih; iz nje se vidi, kako ceni naše poslance in njih delo oni, ki jih opazuje brez predsodkov.

V zvezi čeških klubov

se še vedno krha. Narodni socialci so jako nezadovoljni z njo, češ, da imajo od nje dobiček le liberalni Mladočehi. Zato je zlasti delavstvo nezadovoljno, ki zahteva, da se narodno-socialni poslanci odcepijo od drugih ter stopijo na lastne noge.

Svobodomiselni Rusini.

Rusini zavzemajo napram drugim Slovanom jako čudno stališče. Vsi so jim preklrikalni in preveliki prijatelji Poljakov, ki so v novem parlamentu zvezani z nemškimi na-

cionalci, krščanskimi socialci in Čehi. Nasprotno so pa rusinski poslanci združeni s socialistimi demokrati in tremi nemškimi svobodomislci.

Volivna reforma za češki deželni zbor.

V Pragi so se vršili pretekli teden trije ljudski shodi, kjer je ljudstvo zahtevalo krepko in odločno, naj vlada takoj skliče deželni zbor in predloži volivno reformo v zmislu splošne in enake volivne pravice. Podobno kakor pri nas ima češki narod od vseh 242 mandatov le 98 in je tako v manjšini nasproti veleposestvu in Nemcem! Vendar so nekateri mnenja, da bo v češkem deželnem zboru težko stranke toliko zediniti, da bi imeli večno nasproti nasprotnikom volivne reforme. Nemška soc. demokracija je obljubila podpirati češko v tem boju; češki soc. demokrati se že med počitnicami krepko pripravljajo za naskok.

HRVAŠKO-OGRSKI SPOR

se še nadaljuje. In kako tudi ne? Pretečeni teden je Košut zopet zapovedal zagrebškemu poštному ravnateljstvu, da se smejo za promet v tuje dežele le vporabljati tiskovine z mažarskim in francoskim jezikom. Hrvaški jezik pri tem ne pride v poštev. Medtem pa, ko dobivajo Hrvatje od Mažarov klofuto za klofuto, se pa med seboj prepirajo in to vedno bolj in bolj. Mažarji se pa med tem lepo pripravljajo za poslednji usodni udarec, Zagrebčani imajo poseben bojkotni odbor, ki se bo prihodnji teden posvetoval, kako prekiniti vsako trgovsko zvezo z Ogrsko. Seveda so Košut in njegovi lepi privrženci nad tem silno razburjeni — vendar za enkrat bržkone brez potrebe.

Ogrska vlada povdarja, da je treba nagodbo izpremeniti tako, da se bo priznala mažarska državna jednota. To bi se zgodilo tako, da bi hrvaških poslancev ne volil sabor, ampak Hrvaška bi se morala razdeliti v enake volivne okraje skupno z Ogrsko ter tako naravnost volila poslance v budimpeštansko zbornico. Ta načrt je Vekerle tudi predložil cesarju, ki ga menda odobruje. Hrvaški ban Rakodcaj pa misli ustanoviti novo stranko in na ta način rešiti to vprašanje. Čakajmo, kaj pride.

OBISKI VLADARJEV.

3. avgusta sta se sešla ruski in nemški cesar pri Svinemunde. Ruski cesar je stopil iz svoje ladije na nemško, kjer sta se oba vladarja prav prijateljsko pozdravila. — Angleški kralj Edvard pa se snide z našim cesarjem 15. avgusta v Išli; ta sestanek bo velepolitičnega pomena, ker mu bo prisostoval tudi odličen član angleškega zunanega ministrstva. — Pričakuje se, da se bo pri tej priliki dosegel med Avstrijsko in Angleško popolno sporazumljenje glede na makedonsko vprašanje. — 13. septembra pa dospeta španski kralj Alfonz in kraljica na Dunaj, odkoder se podata v Pečuh k nadvojvodi Frideriku.

POGODBE.

Angleško-ruska pogodba.

Med Angleško in Rusijo se je nedavno sklenila pogodba glede na Indijo in Perzijo, katere namen je, odstraniti za dogledni čas obmejne prepire med tema dvema državama ob meji Indije. Angleška vlada bo to pogodbo predložila parlamentu, ki jo bo bržkone sprejel, ker prinaša Angliji le korist. S to pogodbo je namreč odstranjena nevarnost, da bi v doglednem času Rusi prodirali v angleško-indijsko posest.

Srbija.

Pogajanja, da se dovoli v Avstrijo uvoz klavne živine iz Srbije so se razbila. Trgovinski pogodbeni spor traia že od leta 1905, in ima Srbija od njega že okoli 25 milijonov škode. Kljub temu pa je izdala srbska vlada na narod oklic, naj v tem boju vstraja dalje in ne odneha. Sredi septembra se bodo pričela nova pogajanja.

Rusko-japonska pogodba.

Tudi med Rusi in Japonci se je sklenila pogodba z ozirom na daljni Vzhod, ki jamči, da ne bo zopet tako hitro prišlo do vojske med tema državama za te dežele. Pogodba sestoji iz sledečih točk:

1. Trgovinska zveza.
2. Pravica ribištva.
3. Mandžurska železnica.
4. Ureditev meje.
5. Vzdrževanje dosedanjega posestnega stanja.

FRANCOSKO - RUSKA ZVEZA.

Dasi obstoji med Francijo in Rusijo zveza, vendar ti državi druga drugi nič kaj ne zaupata. Francozi ne morejo pozabiti, da so jim svoj čas Rusi v rusko-japonski vojski pošiljali napačna poročila, Rusi se pa pritožujejo nad francosko notranjo oslabiljeno armado, kateri ne zaupajo. Sicer se trudijo zlasti francoski krogi, da ta spor poravnajo, vendar se jim to doslej še ni posrečilo, ker Rusi sodijo, da jim zveza s Francijo le škoduje.

IZZIVANJE NEMŠKIH TURNARJEV.

Nemški turnarji so zopet enkrat pokazali svojo »kulturo«. 33 Nemcev iz Inomosta je napravilo pod vodstvom vsenemškega agitatorja profesorja Maierja izlet v italijanske južne Tirole n sicer na tak način, da so morali vedeti, da se bo narodnostni čut Italijanov čutil razžaljenega. Hajlali so in izzivali, kakor bi bili v edino zveličavni Nemčiji. Ni čuda, da so jim Lahi s poleni nekoliko pogasili njih ogenj in jih malo cpraskali, ko so prihajali v laški Kaliano. Huišega pa se nikomur ni nič zgodilo. Pripomniti pa je treba, da so bili Nemci pred izletom opomnjeni, naj nikar ne izzivajo Lahov s svojim izletom; vendar zastoni. Nemci so prišli, izobesili nemško zastavo in tako žalili Italijane. — Vlada, ki je bila tudi opozorjena na ta izlet, se sedaj opravičuje, češ, da ni mogla prepovedati izleta, ker ga ni priredilo kako društvo ampak le posamezniki. Baron Hein je kot zastopnik vlade izjavil, da vlada dogodke v Kalianu obžaluje. — Početje nemških turnerjev obsojajo tudi mnogi nemški listi.

ITALIJA.

Italija hoče na vsak način okrepiti in povečati svojo mornarico. V mornariškem ministrstvu že izdelujejo načrt, kako pomnožiti mornarico za Atlantsko in Tiho morje, ker je to potrebno vsled rastočega vpliva italijanskega v Mali Aziji in jugovzhodni Afriki.

NEMIRI NA KOREJI.

Japonska vlada je imenovala novega ministra za Korejo in mu strogo naročila, naj v dveh mesecih zamotane razmere zopet uredi. Japonci so se Koreje popolnoma polastili. Japonski vojniki stražijo železniške proge in po mestu patrolirajo zopet japonski vojniki. Korejski prebivalci pa s temi gosti niso nič kaj zadovoljni. Tudi korejski vojniki so se vedno upirali; zato je prišlo povelje, da se mora korejska armada razpustiti. V glavnem mestu Söulu so vojake že razorožili; pri tem je bilo 40 Korejcev deloma ubitih deloma ranjenih.

V BOLGARIJI

bo obhajal knez Ferdinand dvajsetletnico, kar sedi na knežjem prestolu. Za 15. avgusta se pripravljajo velike slavnosti v Sofiji. Knez je unal da bo najlepše praznoval ta dan s tem, da si posadi na glavo kraljevo krono; temu pa se je odločno ustavila zlasti Rusija, češ da sedaj ni primeren čas za to. Od slavnosti pričakuje največ dobička častniki, ki upajo vsi biti povišani ta dan. Slovesnosti bi se gotovo udeležilo veliko odposlanstvo rusko, ko bi se ne bili nedavno Bolgari tako zamerili Rusom V Sofiji je bilo namreč precejšnje število uglednih Japoncev, katere so Bolgari tako častili, da se je zdelo Rusom preveč. Vendar se Bolgari ne brigajo dosti za to, da so Ruse razžalili. Pokazali so to s tem, da so tri ruske ogleduhe pognali črez mejo. Rusija pošilja ogleduhe v Bolgarijo, ta jih pa izganja seveda. To so »prijateljske« razmere!

Vseučiliško vprašanje bolgarskemu naučnemu ministru zelo beli glavo. Sicer je dobil namesto odstopivših vseučiliških profesorjev na vseučilišče gimnazijske profesorje — s tem je pa tudi ponižal vseučilišče v navadno gimnazijo. Odstopivši profesorji se vladi ne mislijo udati.

Turški vojniki so okoli Perlepa uničili veliko bolgarsko vstaško četo. Ubili so 100 Bolgarov, zaplenili 105 pušk in dobili v nekem skrivališču še 400 drugih pušk. Sultan je mnogo častnikov, ki so se v teh bojih odlikovali, povišal.

FRANCOSKE VOJAŠKE RAZMERE.

Dasi se Francija zelo trudi povzdigniti svojo armado — po postavi iz leta 1906 se je izdalo le za vojaštvo nad 700 milijonov frankov — vendar uspeha za enkrat še ni. Nasprotno, razdori med vojaštvom, zlasti med častniki kažejo, da stoji francoska armada na slabih nogah. Eni so za monarhijo drugi za republiko. Kdor je pa za republiko, kakoršna je sedaj je tudi zoper francosko vojaštvo; na čelu republike namreč stoji možje, ki se trudijo za vse kaj drugega, kakor za red v državi in zato tudi med vojaštvom ni nikakega reda. Trije francoski generali so to izprevideli in so odstopili, ker s tako slabo armado v slučaju vojske ne marajo sprejeti odgovornosti nase.

Ni še davno tega, kar se je uprl 17 pešpolk; sedaj mu je sledil tudi 53 polk; vzrok uporu je bilo to, da je vojaški minister prestavil polk iz Tarbesa, kjer bi polk moral bivati, v južno francoski Perpinjan. Polkovnik Jolan je prosil ministra, naj polk prestavi nazaj v Tarbes, a namesto da bi njegovi želji ugodil, mu je naložil 30 dni zapora. To je vojake tako razkačilo, da so hoteli kar samovoljno odrediti nazaj v Tarbes. Komaj se je častnikom posrečilo vojake pregovoriti, da niso izvedli svoje namere. Klemenso je sklenil odpozvati vse čete iz juga.

Ta dni so se vršile na Francoskem volitve v takozvane generalne svete; generalni svet ima nekako tak delokrog kakor pri nas deželni zbor. Pri teh volitvah so pridobili republikanci 84 poslaniških mest, ki so jih izgubili zagovorniki monarhije pristihi prejšnje cesarske rodovine itd. Pri teh volitvah se je zopet pokazalo, da francoski katoličani ne delajo prav, ko se ne prilagodijo razmeram ampak se še vedno trudijo za monarhijo. Posledica tega je da prihaja v generalne svete vedno več protiverskih poslancev, ker javno mnenje na Francoskem je še vedno na strani republikancev. S samim zabavljanjem se ne doseže nič!

MAROŠKI NEMIRI.

V državi Maroko sedi na prestolu neki Rajzuli, katerega smatrajo pogorska plemena

maroška za naslednika Mohamedovega. Turški sultan pa ga noče priznati za vladarja in je poslal zato zoper njega redno maroško vojsko, ki pa ni nič opravila; slednjič pošlje sultan Rajzulu nasproti varovanca angleške vlade Makleana ki ga je pa Rajzuli vjel. Rajzuli ve, da je Makleanovo življenje jako dragoceno in zato pritiska na sultana, naj izpolni njegove zahteve. Nevarnost pa preti pravzaprav Macleanu od strani gorskih plemen ki so bili 27. julija od sultanove vojske poraženi in se žele radi tega nad Makleanom maščevati. Ni gotovo, koliko časa ga bo mogel Rajzuli ščititi pred svojimi vojščaki.

V Kasablanki gradijo Francozi pristanišče. To rodovom okoli zopet ni všeč, zato so se obrnili na pašo, naj jim to prepove. Med tem pa so že vprizorili domačini grozno klanje med Evropejci. 15 Evropejcev so kamenjali in ubili, mnogo so jih ranili. Judje so pa zbežali iz Kasablanke v Tanger. Francoska križarka gre Evropejcem na pomoč. Velešile bodo morale sedaj na sultana pritisniti, da se uveljavi policijska preosnova v smislu algeziške pogodbe.

Lstek.

Ranoque.

Spisal P. Luis Coloma.

Učite ljudstvo temeljito in s pravim razumom katekizem, in brez zunanje sile, brez zakonov ga bodele pripeljali na pravo pot božje zapovedi.

I.

Bilo je v pustih jesenskih dnevih. Žalostna je bila vsa narava in vendar lepa, kakor je lepo nedolžno dekle, ki umira v cvetu mladosti. Šumljaloče listje je padalo raz drevje, cvetke so klonile ovenele glavice, oblaki so se podili črez svod neba. Dnevna luč je medlela boljbolji, žarki nebeškega solnca so postajali od dneva do dneva žalostnejši in mrlejši, tudi male rečice niso več tako veselo hitele preko polj. Ledena mrenica se je trdila na njihovem zelenosinjem površju. In tudi v človeška srca se je priplazila žalost. O, človeška srca čutijo, kako žalostno potekajo dnevi, kako venejo cvetke . . . Človeška srca čutijo, da bo tudi k njim skoraj prispela mrzla jesen, ko bo medlelo telo, ko bo umirala duša, ko bo gasnila življenja luč . . .

Ta žalostna podoba minljivosti je legala tudi na skalovje pustega R . . . škega pogorja, ki je postalo še bolj pusto in mrtvo kakor navadno.

Dolga samotna cesta se vije v kačji podobni skozi to pogorje in se konča pri neki gostilni ob novi cesti, ki vodi od Cadixa do Madrida. Dve milj je oddaljena cesta od mesta M . . . in pelje skozi neko skalno votlino, od tod zavije med bukovjem in močnimi hrasti ob vznožju pogorja proti samotni planjavi, ki jo oklepa od zadal velik hrastov gozd.

Nekega večera toraj, ko je že noč pričela razprostrirati svoja krila, se je plazilo troje sumljivih oseb skozi gosto grmičevje in je prispelo končno na našo samotno cesto. Le malo kdaj v letu je po tej cesti hodila človeška noga. Ako bi samotni potnik srečal te tri osebe, bi gotovo z nejevoljo ali celo z bojaznijo krenil v stran. Bili so mož, žena in otrok; vsi so hoteli kar mogoče hitro po cesti.

Mož je bil slep. Njegova zunanost je vzbujala grozo. Zoperno raztegnjen in odstrani spačen obraz je senčil umazan slammnik; okrog pleč mu je visel čestokrat preluknjani in še večkrat zakrpan plašč sive barve. Spodaj z vrvice prevezani rokavi so služili namesto popotne torbe. Popotnik se je popolnoma zavil v svoj raztrgani plašč, ker ga je mrzilo, in nič drugega ni bilo videti na njem, kakor slammnik, spačeni obraz in spodaj dvoje krivenčastih nog; ako si videl te krivenčaste noge, si se gotovo spomnil verig, ki jih vlačijo take noge za seboj. Čez pleča mu je še visela stara, obrabljena kitar. Z desnico se je opiral na debelo, grčavo pastirsko palico, z levico pa se je krčevito oklepal ženinega komolca.

Zena je bila približno iste starosti kakor njen spremljevalec. Zunanost njena je bila tudi ravnotako grda in odurna. Na njenem bradavičastem obrazu so se družili sledovi revščine in greha. Hodila je težko. Sopiha jo je vlekla na plečih težko vrečo, napolnjeno z raznimi cunjami, ponvami, lonci in drugimi kuhinjskimi pripravami.

Za obema je sopihal mlad, osemleten deček. Obleden je bil v raztrgane hlačke, viseče na eni sami vrvi, ki jo je imel zvito čez ramo. Srajčka je bila vsa razcapana, in črnika-sta koža se je svetila skozi luknje. Tudi deček je nosil na plečih vrečo, ki je bila pretežno napolnjena za tako nežno mladost. Vedno je moral teči, da je mogel dohitevati moža in ženo, zato je bil poten po vsem telesu. Bose nožice je ranila kamenita pot na več mestih; vsaka stopinja dečkova je pustila krvavo sled za seboj. Včasih je postalo dečku slabo, da bi se zgrudil, in obstal je nekoliko, da se navzije novega zraka. Ali mož in žena pred njim ga nista čakala, tudi zmenila se nista zanj. Ko je deček videl, kako daleč je zaostal, je klical bojazljivo:

»Mama, mama! . . . Ne morem naprej!«

Baba se je obrnila in je kričala z divje spačenim obrazom:

»Ali naj te nosim na hrbtu, ti prokleti pob?«

Tudi slepec je obrnil glavo in je zavil strašne, mračne oči proti otroku. Dvigal je grčavo palico in je s pridruženim, divjim glasom šepetal svoji spremljevalki:

»Pobij ga na tla, Cachana! . . . Zadavi ga, da namaj ne bo več v nadlego ta pes!«

Baba je preklinjajoč stiskala pesti proti dečku, nato je hitela še urnejše po cesti. Sredi te divje puščave sta bila videti oba, žena in mož, kakor dva peklenščka, ki vlečeta za seboj nedolžno dušo.

Naenkrat sta obstala oba. Spregovorila sta med seboj par divjih besed, nato sta zavila s ceste po ozki stezici navzgor med drevje in grmičevje.

Ko je deček to videl, je zbral svoje zadnje moči in je pričel teči, ker se je bal, da bi izgubil ženo in moža v divjem gozdu. Baba je hitela na vso moč in je vlekla za seboj slepca. Toda kriva in skalnata pot je slepcu zelo otežila hojo. Deček jima je sledil nekoliko lažje.

Pot je postajala vedno bolj robata in težka. Potniki so prispeli pred ozko votlino — zavetišče pastirjev in potepuhov. Dve veliki skali sta sloneli druga na drugi, le zgoraj se je skozi špranjo videlo nekaj sivega neba. Divji jugozapadni veter je podil težke oblake pred seboj.

Cachana je vrgla vrečo na tla. Nato je pričela nemirno tekati po votlini semintie. Grozen je bil njen obraz, kakor obraz hudo delca, ki namerava izvršiti peklenško dejanje.

Zadaj za votlino je vodila po navpični skali navzdol votla pot v globel, kjer je šumil gorski potoček. Le z največjim naporom je bilo mogoče priti do vode. Votla pot je bila spodaj divje zaraščena s temnim grmičevjem, in je vzbujala bojazen tudi najsrčnejšemu potniku. A nocoj, ko je že temna noč padala v globel, je bila steza še strašnejša . . .

Cachana je zapustila za trenotek votlino in se je vrnila z nargotom suhega dračja, ki ga je vrgla na tla. Slepec je sedel na skalo. Palico je položil v stran in si je vkresal ogenj, da je prižgal umazano pipo tobaka.

Tudi deček je sedaj sopihajoč in vzdihajoč prišel v votlino. Vrgel se je na tla in je zajokal z milim glasom. Cachana ga je zgrabila surovo za lase in ga je dvignila kvišku.

»Molči Ranoque!« je kričala nad njim in mu je strgala vrečo s pleč. »Drži jezik za zobmi, to ti pravim!«

Deček pa je jokal in vzdihoval še hujše kakor prej.

Slepca je dečkov jok strašno razkačil. Zvijal se je kakor obsedenec.

Cachana je klela. Iz svoje vreče je potegnila košček kruha, leseno skledo in ilnat lonec.

»Molči, proketo ščene!« je ponovila še enkrat z divjim glasom in je nato preteče pomolila lonec proti dečku.

»Molči, ti pravim! — Zlezi navzdol k potoku in prinesi vode!«

»Ne, ne grem!« odvrne deček; milo joka in valja se po tleh.

»Kaj? Ne greš?« kriči Cachana in se trese od jeze. Z nogu sune v dečka. »Glej, da se spraviš od tukaj, lump . . . to ti rečem, sicer te ubijem!«

»Ne grem, mati! . . . Strah me je!«

»Strah te je, otroče neumno? Ha-ha-ha! Ne boš mi lagal, ne! . . . Poberi se, sicer ti zdrobim glavo.«

»Ne morem, mati, res . . . ne morem!« ječi nesrečni otrok in kaže svoje ranjene noge; vroča kri kaplja iz njih.

»Ako ne moreš hoditi, pa splezaj po kole-nih navzdol!«

»Ne morem, mati, ne morem!«

»Ranoque! Ako se ne spraviš odtod, te primem za vrat in te vržem navzdol!«

Slepec je molčal. A v njegovem neusmiljenem srcu se je kuhala jeza. Ko je še enkrat slišal dečkove odločne besede: »Ne, ne grem!« je zaklel s hropečim glasom in je zalučal grčavo palico z vso močjo v smeri, odkoder je prihajal dečkov glas. Palica se je na nasprotni steni v votlini razbila na dva kosa. Nato je slepec, tipajoč okrog sebe lezel proti dečku; vnebovpijoče kletvine so sikale njegove ustnice, in z dolgimi prsti je grabil na desno in levo, kakor bi hotel z debelimi nohti razmesariti ubogega dečka.

Prestrašeno je skočil Ranoque na noge in je stekel v divjem strahu v zadnji kot votline.

Medtem pa se je vrgla Cachana kakor divja zver na slepca in ga je s krepko pestjo potisnila nazaj na skalo, kjer je prej sedel.

»Pusti ga v miru!« je kričala nad njim z žvižgajočim glasom, »če ne ti izpraskam tvoje slepe oči!«

Deček, še vedno trepetajoč vsled strahu, je prišel za vrč in je plezal k potoku navzdol. Od jeze so mu škripali zobje, in čestokrat je globoko vzdihnil vsled bolečin. Ubogi Ranoque — ti zapuščeno dete, ti nedolžni trpin!

(Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini.

Sodba o naših poslancih. Jako ugodno sodbo so prinesli dunajski listi o naših vrlih poslancih v državnem zboru. Zlasti hvalijo dr. Šusteršiča kot izbornega voditelja Slovencev in visoko izobraženega moža, dr. Iv. Kreka kot organizatorja in imenitnega sociologa, komercialnega svetnika Povšeta pa kot izbornega poznavatelja v kmečkih in trgovinskih-političnih vprašanjih. Gotovo je takaka pohvala uglednih časnikov nemških jako laskava za poslance same, kakor tudi za našo deželo, ki si sme čestitati, da jih je poslala na Dunaj.

Shodi S. L. S. so se zopet pričeli. V nedeljo, dne 28. julija, je bil dobro obiskan shod na Jesenicah. Tu je poročal državni poslanec Gostinčar o delovanju državnega zbora. Sprejela se je soglasno prošnja na državni zbor glede starostnega zavarovanja delavcev. — Isto nedeljo se je vršil ljudski shod pri Devici Mariji v Polju. O političnem položaju je poročal urednik »Slovenca« Moškerc. Oba shoda sta izrekla zaupnico dr. Šusteršiču in ostalim poslancem združenim v »Slovenskem klubu«

na Dunaju. — Na Igu je poročal preteklo nedeljo državni poslanec Povše.

»Kmečke zveze« se osnujejo po deželi. Nedavno se je ustanovila na Vrhniki, preteklo pa v Trebnjem. Tu sta poročala državni poslanec msgr. dr. Ignacij Žitnik in župnik Oblak iz St. Lovrenca. — Zeleti je, da se v najkrajšem času ustanove tudi po drugih okrajih, kjer še ne obstoje.

Štajerska »Kmečka zveza« je jela snovati posojilnice in hranilnice. Kajpada to silno bode v oči liberalno slovensko gospodo. Ravno ta jeza je znamenje, da je »Kmečka zveza« udarila na pravo struno. Nikakor bi ne bilo prav, da bi z ljudskim denarjem liberalni advokati celjski in drugod delali protiljudsko politiko.

Legar (tifus) v Postojni še vedno razsaja. Pretečeno soboto je umrl za to boleznijo gospod Rudolf Lampe, gozdar in brat g. dr. Evgena Lampeta. — Iz Postojne so odšli vsi tučji. Kajpada bo trpel vsled te bolezni največ trg sam. Od tu so zanesli voljaki bolezni v ljubljanske bolnišnice, nekaj zidarjev

pa v goriško okolico. — Tudi v Zatičini na Dolenjskem še divja legar. V samostanu je baje nekaj bolnikov.

V Sežani na Krasu se je vršil nedavno krojaški poučni tečaj, ki ga je priredilo oskrbništvu »Zavoda za pospeševanje male obrti v Gorici.« K otvoritvi je došel tudi okrajni glavar Rebek in več drugih odličnikov.

Državno pravdnštvo ljubljansko je zaplenilo v delavskem listu »Naša Moč« uvodni članek, v katerem je bilo zapisanih par resnic o naših kranjskih sodnih razmerah. Državni poslanci bodo poskrbeli, da bo tudi slovensko ljudstvo izvedelo za te razmere.

Papirnico v Radečah je prodal gospod tovarnar Krisper gospodu Fed. Piatniku z Dunaja.

V Ljubljani je umrl pretečeni teden mesar in hišni posestnik Franc Leben, brat gospoda župnika Leben. Naj počiva v miru!

Vojaška cesarska maša bo 18. t. m. letos v Ljubljani na prostem, ker bo vojaštvo v tem času povečini doma. Sveta maša bo na travniku ob Latermanovem drevoredu.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela občni zbor 6. t. m. v Bohinjski Bistrici, ki je bila vsa v zastavah. Udeležev je bila dobra.

Na Velehradu se je vršil pred dobrim tednom shod, na katerem so se posvetovali različni cerkveni učenjaki o vzhodnem cerkvenem vprašanju, kako bi se dalo združiti rusko pravoslavno cerkev s katoliško. Shodu je predsedoval Slovencec znani državni poslanec dr. Stojan. Izmed Slovencev sta se udeležila tega velevažnega zborovanja semeniški prefekt dr. Grivec iz Ljubljane in semeniški profesor dr. Kovačič iz Maribora. Shod je brezopojno pozdravil tudi ljubljanski premijer, knezoškof dr. Jeglič. Dal Bog, da obrodi to zborovanje mnogo sadov, da se uredniki želja velikega papeža Leona XIII., da bi naši ruski bratje našli pot v edino zveličavno katoliško cerkev.

Ivan Hribar je bil zopet potrjen od cesarja za ljubljanskega župana. Pretečeni petek so mu nekatera ljubljanska društva napravila bakljado. A ta sprejeto, pri katerem so otroci nosili balončke in za katerim je šlo nekaj ognjegasev, Sokolov in še več rado vednežev, je bil bolj podoben pogrebu, nego slavnostnemu sprejemu. Nobenega navdušenja, vse je bilo mrtvo. Zato je pa tudi Hribar bil proti svoji navadi zelo malobeseden, ko se je zahvalil za to piskavo bakljado. V soboto se je vršila v »Mestnem domu« zaprisega vpričo deželnega predsednika Schwarza. V svojem govoru se je župan po staro navadi hvalil, kar je vse storil za Ljubljano, seveda tega ni povedal, da je to storil z denarjem davkoplačevalcev, ki postajajo vedno bolj nezadovoljni vsled naraščajočih davkov. Hribarjevega »prijatelja« dr. Tavčarja ni bilo zraven.

Sprejem gojenk v gospodinjsko šolo c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. Meseca oktobra se odprli deseti tečaj gospodinjske šole, ki bo trajal dvanajst mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom čč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopiju poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani. Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg verouka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično o kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), pranju, likanju, živinoreji, mlekarstvu, vrtnarstvu itd. Gojenke se istotako veščajo v gospodinjskem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino. Gojenke, ki se žele učiti nemškega jezika, dobe v tem predmetu brezplačen pouk in priliko, da se v enem letu zadosti privaditju nemškemu jeziku. Gojenka, ki bo sprejeta v zavod, plača na mesec za hrano, stanovanje, kurjavo, razsvetlavo, perilo, to je sploh za vse, 30 K, ali za ves tečaj 360 K. — Vsaka gojenka mora prinesiti po možnosti naslednje obleke seboj: dve nedeljski obleki, tri obleke za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, štiri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, šest sraj, šest parov nogavic, deset do dvanaest žepnih robcev, šest kuhinjskih predpasnikov in tri navadne predpasnike. (Predpasniki za delo se tudi preskrbe v zavodu proti plačilu.) Če ima katera več obleke, jo sme prinesiti s seboj. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo: dovršiti 16. leto; le izjemoma, v posebnega ozira vrednih slučajih se more dovoliti sprejem mlajših učenek; 2. znati čitati, pisati in računati; 3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave; 4. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da plačajo vse stroške; 5. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po

hušnem redu. — Prošnje za sprejem, ki jim je priložiti šolsko in zdravniško spričevalo ter obvezno pismo staršev, oziroma varuhov, naj se pošljejo do 15. septembra t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani. V prvi vrsti se v gospodinjsko šolo sprejemajo deklce, ki imajo domovinsko pravico na Kranjskem; če bo pa v šoli prostora, se bodo sprejemale tudi prošilke iz drugih dežel.

Tatov dragocenosti za 13.500 K v Trstu se zdaj niso dobili. Tatvina se je izvršila v vili gospe Jožefine Bartoli, rojene grofice Buratti, na Škorklji 76. Torek zvečer je kuharica zapazila na vrtu ob 9. uri zvečer, kako je neki neznanec skočil iz okna spalnice v prvem nadstropju na vrt. Začela je vpiti, prihitelo je nekaj ljudi, ki so tekli za tatom, a ta je ubežal v bližnji gozdiček bogvekam. Tat je v spalni sobi pokradel vse polno uhanov, zapestnic, prstanov, kravatnih igel in broš z brilanti, demanti, safiri in rubini v skupni vrednosti 13.500 K. V Trstu ni več varno ne življenje in ne imetje.

Kobilice selivke so se pojavile v veliki množini po Krasu. Pomikajo se od Pliskovice proti Škribini in žrejo vse kar dobijo. Okoli Pliskovice in Gabrovice so napravile baje mnogo škode, in sicer ne samo po travnikih, ampak tudi po drevju.

Škode o priliki vojaških vaj so na poljih mnogokrat precej velike. Razven drugih jesenskih pridevkov trpe osobito jesenske košnje, ker je včasih otava vsa poteptana. Naša županstva naj torej opozore vse one posestnike, ki bi imeli vsled vojaških vaj kako škodo, da morajo to še isti dan na licu mesta prijaviti posebni vojaški komisiji. Na prepozne prijave se navadno ne ozirajo, ker se mora po ukazih, ki jih izdajo višje vojaške oblasti vsako leto sproti, vse škode takoj po vaji ceniti. Vsako vojaško krdelo ima že določene komisije in cenilce škod. Torej pozor!

Duhovske spremembe v lavantinski škofiji. Župnije Čresnice je dobil č. g. Rudolf Kociper, kaplan v Dramljah; župnijo Sv. Primož na Pohorju pa č. g. Ivan Lorbek, kaplan v Grižah. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: dr. Fr. Krulc od Sv. Magdalene za mestnega kaplana k stolni cerkvi v Mariboru; Vinko Žolgar od Sv. Križa pri Slatini k Sv. Magdaleni v Mariboru; Fr. Ozvatič od Velike Nedelje k Sv. Juriju ob Ščavnici; Ign. Ozič iz Nove cerkve v Grže; Ivan Lah iz Kozjega v Št. Peter pod Sv. gorami; Ivan Hribar iz Rečice v Loko pri Zidanem mostu; Jož. Svarč iz Št. Petra pod Sv. gorami v Galicijo pri Celju; Janez Luskar iz Št. Ilje pod Turjakom v Novo cerkev; N. Jamšek iz Loke v Dramlje in Blaž Dvoršak iz Mute v Slivnico pri Celju. — Na novo so nastavljeni za kaplane čč. gg. novomašniki: Anton Bukovšek v Kozje. Martin Jurhar v Rečico, Josip Kodrč na Muto, Konrad Šeško k Sv. Križu pri Slatini, Miroslav Ratej v Št. Ilj pod Turjakom in Mihael Kristovič k Veliki nedelji.

Ambulantne šole za analabete v Dalmaciji priporoča »Narodni List«. Po Anderličevi metodi je mogoče v dveh mesecih odraslega človeka naučiti branja in pisanja. Taki tečaji naj bi se prirejali pozimi po potovalnih učiteljih.

Pasja stehlina v okolici Ljubljane. Poleg sedmih slučajev pasje stehline v kamniškem okraju sta se tudi v ljubljanski okolici pripetila dva slučaja, in sicer pri Sv. Jakobu ob Savi in v Tacnu, kjer sta bili tudi dve osebi ogrizeni. Obe sta morali v Pasteurjev zavod na Dunaj. Da se vendar razširjevanje te silno nevarne kužne bolezni zabrani, je v prvi vrsti potrebno, da posestniki psov dobro pazijo na svoje živali in vsako sumljivo obolenje naznanijo ali županstvu ali orožnikom,

obenem pa sumljivo žival (psa, mačka i. dr.) dobro zavarujejo, da ne ogrize ljudi ali živali. Pred vsem pa se morajo odredbe oblasti natančno izpolnjevati, ker se tu ne gre samo za zdravje živali, temveč za najdražji zaklad: za človeško zdravje in življenje in je tedaj tudi vsakdo po vesti dolžan izpolnjevati vse predpise pasje zaprtije. Le ako bo vsak posameznik storil kar postavna dolžnost zahteva, bodo tudi mogoče hitro zatreti kužno steklino, ki preti sedaj tudi mestu Ljubljani kamor prihajajo prepogostokrat psi brez nagobčnikov ravno iz okuženih krajev in občin. Prav zelo umestno bi bili tedaj pogostejši lovi na pse brez znamk po Ljubljani, da se prepreči večje nezgode po domačih in tujih pseh.

Ustanove za slepe otroke. V vzgojevališču za slepce na Dunaju so za september leta 1907 razpisana štiri mesta ustanove dvornege svetnika viteza Zishmanna. Pravico do teh ustanov imajo revni slepi otroci obojega spola brez ozira na vero v prvi vrsti s Kranjskega, potem s Koroškega in končno s Štajerskega. Prošnje je vlagati do 30. t. m. na ravnateljstvo vzgojevališča za slepce, Dunaj, II., Wittelbachstrasse 5, ter jim priložiti rojstni, domovinski in krstni list, ubožno in zdravniško izpričevalo o zdravju prosilčevem in zavezo staršev, da bodo otroka, če bo sprejet, pripeljali na svoje stroške ter ga po končani izobrazbi ali tudi sicer, če bi bilo treba, ravnatoko na lastne stroške vzeli zopet domov ter skrbeli zanj.

Sadjarski shod v Radovljici. Vključ delavniku se je v ponedeljek, dne 29. julija, popoldne lepo število sadjerejev in za sadjarstvo zanimajočih se krogov zbralo na sadjarski shod v dvorani restavracije Kunstelj v Radovljici. Prišli so sadjerejci in ljubitelji sadjereje iz raznih krajev, ki so povdarjali potrebo takega društva. Sestavljen je bil osnovni odbor, ki bo priredil pravila, na kar se bo vršil občni zbor. Toplo pozdravljamo in priporočamo to nameravano društvo, ki bo velikega gospodarskega pomena za naše goranske kmete.

Gostilničarski kongres. Lanski izredni občni zbor »Gostilničarske zadrage« v Ljubljani je sklenil, da se ima vršiti v doglednem času gostilničarski kongres cele kranjske dežele v Ljubljani, h kateremu je povabiti zadrage in stanovske kolege tudi iz sosednjih dežel. Vsled tega sklepa se je začel odbor sedaj pečati s to zadevo in se je te dni že izvolil dotični pomnoženi odbor in razni odseki za pripravo tega kongresa, ki naj bi se vršil sredi meseca septembra, in sicer 16. in 17. Izdale se bodo okrožnice vsem gostilničarskim zadrugam po deželi, kakor tudi posameznim stanovskim kolegom, da podajo svoje želje, pritožbe in nasvete stanovskih članov njihovega okoliša in kaj žele, da se naj na kongresu razmotriva in ali postavijo svojega govornika ali pa podajo samo pismeno svoje težnje. To se stori zato, da zamore pripravljali odbor razvrstiti in razdeliti na razpravo prišedši material.

Krim za turiste. Na Krim je speljana in uravnana sedaj iz Preserja čedna pot, ki omogoča hribolazcu, da dospe na vrh v eni in pol uri.

Shod nemških katolikov v Würzburgu od 25. do 28. avg. bo združeval v sebi 55 prireditev, ki bodo udeležnikom podale celoten pregled o delu katolikov v Nemčiji. Kakor nam je doslej znano, udeležijo se shodov v Würzburgu izmed Slovencev č. g. Al. Stroj, predsednik »Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov« v Ljubljani.

Dr. Jožef Srebrnič, bivši predsednik »Dalmice«, rojak solkanski, je dne 4. avgusta daroval slovesno sveto mašo, prvo v svojem rojstnem kraju v Solkanu pri Gorici. Gospod

doktor je pred kratkim daroval novo mašo v Rimu. Bog živi mladega in idealnega duhovnika, pri njegovem povratku v domovino!

Pletarstvo v ljubljanski okolici. Iz Smartnega pod Šmarno goro se nam piše: Veliko zanimanje je vzbudil ministrski odlok radi podpore pletarstva. Ta važna hišna obrt se je že pred leti tukaj vpeljala. Vendar pravega uspeha ne more pokazati, ker jo ovirajo razni predsodki. Ljudje bolj čislajo zidarstvo ter čoli odrasli mladeniči silijo v Ljubljano, kjer se večkrat pravno pokvarijo. Z velikim trpljenjem res nekaj zasluži, pa si ne morejo ničesar prihraniti. Izučen pletar pa doma v senci, oziroma na gorkem pozimi opravlja sn.žno in lično delo, za katero skupi lepe svote, ki jih obrestonosno naloži v domači hranilnici. Ob nedeljah in praznikih mu niso mar le krčme in uživanje, ampak vzame v roke koristno berilo, pa gre pogledat nasade vrb ter misli na svoj obrt. Kakor želimo, da bi domači zidarji spodrinili tuje delavce, moramo vendar dati prednost pletarstvu. Pozami, ko zidar počiva, bi se v družinah delo in veliko zasluži. Bregovi Save in Gameljše so kakor nalašč za nasade vrb. Treba je le strokovne izobrazbe, da se vidi uspeh in padejo predsodki. Zato veselimo pozdravljamo namero naše občine, ki hoče vso zadevo urediti.

»Zadružna zveza« v Ljubljani prosi prečistite gg. župnike in druge duhovnike, ki so istočasno načelniki hranilnic in posojilnic ali drugih gospodarskih zadrug in ki bi hoteli blagovoljno sprejeti brezplačno na stanovanje in hrano kakega hrvaškega bogoslovca, da to naznanijo čimprej »Zadružni zvezi«. Nekaj hrvaških bogoslovcev se je namreč letos obrnilo do »Zveze«, da bi jim preskrbela priliko, da bi zamogli od blizu proučiti našo zadružno organizacijo in potem širiti jo po Hrvaškem. Apeliramo na dobrosrčnost naše častite duhovščine.

Romanje v Loreto. Na razna vprašanja odgovarjamo, da nam je Južna železnica že dovolila poseben vlak; tudi parnik že imamo zagotovljen; sedaj šele čakamo odgovora za vlak na Italijanskem. Iz Ljubljane pojde romarski vlak v petek, dne 23. avgusta, zvečer okoli 11. ure in se vrne v ponedeljek, 26. avgusta, okoli tri četrt na 1. uri popoldne. Vozna stane za tretji razred tja in nazaj 16 K, za drugi razred 26 K. Kdor se misli udeležiti, naj bo pripravljen. — Prihodnjič natančen vspeh. — Vodstvo III. reda sv. Frančiška v Ljubljani.

+ **Na Jesenice!** Opozarjamo društva združena v »Slovenski krščansko-socialni zvezi«, da takoj oglašajo svojo udeležbo pri jeseniških slavnostih. K velevažnemu jeseniškemu sestanku naj pohiti kolikor mogoče veliko število članov vseh naših društev. Oglašila moramo imeti do prihodnje sobote v rokah. Na delo!

Strupena muha je pičila dne 17. junija strojarskega pomočnika Josipa Černiča iz Kostanjevice v levo trepalnico. Že drugi dan je fant zelo otekel po vsej glavi in vratu. Ni mogel več požirati in je težko dihal. Z vbrizgom klorovega apna so v bolnišnici v Kandiji ustavili razširjanje otekline in je bolnik sedaj iz nevarnosti, le v obližju pika je še globoka rana.

Planinski orli so zopet letos gnezdili v nanoškem pečevju nad Stranami. Predjamski lovci so jih dalj časa opazovali, a do gnezda ni bilo mogoče priti. Pred par dnevi se je lovcevm posrečilo priti v bližino gnezda, v katerem je tičal kakor puran velik mladič. Pod vodstvom g. logarja Majerja šlo je več mož in lovcev z vrvmi in so poskušali priti do gnezda. Po veliki navpično stoječi steni so spustili enega moža nazdol do bližine gnez-

da. Gnezdo je bilo v podmolu napravljeno iz vej tako veliko, da bi se dalo na enem vozu komaj peljati. Ko je na vrvi viseči človek pričel s kljukastim drogom razdirati veliko vejato gnezdo, se je mladič spustil nizdol, kakih 500 metrov daleč in končno sedel na tla. Šli so za njim in ga res našli. Ker se ni mogel od tal dvigniti, so ga končno ujeli in se sedaj nahaja popolnoma nepoškodovan v ujetništvu v predjamskem gradu.

Nova goljufija ponarejevalcev vina. Bralcem je znano, da imamo novo postavbo proti ponarejevanju vina. S to postavbo so zaprli sapo onim, ki delajo »vino« s špiritom, barvami, esenci in vodo brez vsacega vinograda kar na stotine hektolitrov. Zapirli pa so sapo tudi onim vinskim trgovcem, ki so od kmetov kupili za sramotno ceno ves vinski pridelek, a potem to naravno vino premešali in pokvarili. Kupčija je bila preveč lepa, zato se ne morejo od nje ločiti. Ker je ponarejanje prepovedano in se silno strogo kaznuje v naših deželah, zatekli so se na Ogrsko. Tam postavljajo na meji velike kleti, kjer upajo trgovino nadaljevati s »švercanjem«.

Posebni vlak v Marjino Celje. Državna železnica je dovolila povodom 700letnice božje poti v Marjinem Celju polovično vožnjo iz Ljubljane v Marjino Celje, ako se udeleži 300 udeležencev.

Kap je zadela pred tednom ilirsko-bistriškega župana g. Tomšiča. Upanja, da okreva, je malo.

»Slovensko gospodarsko in izobraževalno društvo za Krakovo in Trnovo« naznanja, da se društvena soba nahaja pri gospodu Ludoviku Kotniku na Opekarski cesti št. 26 v Ljubljani. Soba je udom in po njih vpeljan prijateljem društva odprta v delavnikih ob 6. do 9. ure zvečer, v nedeljah in praznikih od 9. do 12. ure popoldne in od 3. ure popoldne do 9. ure zvečer. V prostoru so na razpolago časopisi; in v kratkem se uredi tudi knjižnica. V društvo se sprejemajo tudi ženske.

Posebne pravice mora imeti hišni posestnik Avgustin Repič iz Ljubljane. Vsak hišni posestnik mora imeti kanal za odtekanje umazane vode. Samo gospod Repič ima pa pravico, da izliva smrdljivo vodo, s katero čisti sode, kar na cesto, kjer potem razširja jako prijetne dišave. A to še ni dovolj. Repič ima na koncu vrta kup smeti, ki jih poliva v gnojnico in se tako širi z njegovega vrta smrad po okolici. Naj to poizkusi kdo drugi, bi že naletel, seveda gospod Repič pa sme vse, ker postane v kratkem občinski svetnik, kar žvrgolē že vrabci po trnovskih strehah.

Novi davki. Vlada ima namen znatno zvišati davek na žganje. Pri špiritu bi davek zvišala za 30 K pri hektolitru. S tem bi zvišala svoje dohodke za 30 milijonov kron.

Šestdesetletnico svojega mašništva je obhajal dne 31. julija preč. gospod Jožef Klemenčič, c. kr. profesor v pokoj. Jubilant je še, hvala Bogu, čil in krepak na duhu in na telesu in se vsestransko zanima za razvoj našega javnega življenja. Veselo se razgovarja s svojimi seveda mnogo mlajšimi obiskovalci in prijatelji o njih naporih in delovanju. Moder svet ali dejanska pomoč je sad takih pogovorov. Mnogi njegovi učenci svetnega ali duhovskega stanu so se gotovo z veseljem spominjali svojega nekdanjega profesorja in se vsaj v duhu pridružili njegovim voščilcem. Bog živi gospoda jubilanta in mu povrni stotero vsa njegova dobra dela.

Nekaj cvetk s socialno demokratskega vrta. Fini pa so ti soc. demokratje, tako saj navadno sami povdarjajo. Surovosti in terorizma baje ne poznajo. Le poglajmo dogodke zadnjega tedna in potem bomo videli, v čem obstoji finesa naših rudečih bratcev. Na Ba-

denskem v mestu Karlsruhe so delali pri neki stavbi samo soc. demokratski delavci. Ko je prišel nekega dne delati kršč. socialni delavec Vilko Brunner, izjavili so takoj »fini« so drugi da mora Brunner postati soc. demokrat ali pa prenehati z delom. Ko niso več grožnje nič izdale in je ostal Brunner kljub vsem psovkam kakor lopov, krščanski lump itd. značajan, začeli so ga sodrugri obdelavati z palicami in deskami, da je bil nenadoma ves krvav. Brunner je moral iti od dela. Glavna pretepača z imeni Vencel in Weis pa sta bila obsojena na 4 in 5 tednov zapora. — Iz Budimpešte poročajo: V nedeljo 28. julija so pokopali za jetiko umrlo delavko Horo Fodor. Obrede je izvršil kaplan Hunkar. Ko je opravil obredne molitve je stopil iz vrste pogrebcev neki delavec in začel v svojem govoru strastno napadati sedanjo človeško družbo in duhovnike. Pri teh besedah zapusti kaplan pokopališče brez vsake opomnje. Delavec pa nadaljuje svoj govor, ko je končal pristopil je drug delavec, ki je prvega odločno zavrnil in branil duhovščino pred njegovimi napadi. Navzoči socialisti so se radi tega odgovora tako razsrdili, da so planili na drugega železniškega delavca in ga nevarno telesno poškodovali. Šele došla policija je napravila na pokopališču red. — V Turinu so pretečeni teden soc. demokratje napadli na ulici duhovnika, ko je nesel sv. popotnico umirajočemu. Eden rudečih bratcev ga je tako bil s pestjo po glavi, da se je duhovnik nezavesten zgrudil na tla. Napadalec je ubežal. — Ko se je krščansko telovadno društvo »Fulgor« vrnilo od izleta domov v mesto Specia na Laškem, udrla je socialistična in liberalna druhal v mestno cerkev, vlomila vrata in odnesla med silnim vpitjem vse, kar ni bilo močno pritrdjeno, na prosto in zažgala. Vojaška straža je poglala te lopove v beg. Drugi dan se je zopet zbrala vsa banda pred cerkvijo Marije Snežnice. Odšla je potem pred samostan očetov frančiškanov ter v trenutku pobila vse šipe po oknih samostanskih. Nato so rudečkari oropali malo kapelico. Kljub prihiteli straži je druhal opustošila cerkev. Vse, kar je dobila v roke, podobe svetnikov, mašna oblačila, ke-lihe, križe vse je polila s petrolejem in zažgala. Ko je prihitelo vojaštvo, ga je besna druhal napadla s kamenjem. Vse prebivalstvo je vznemirjeno radi teh socialističnih izgrediv. — Tako se glasi poročilo uglednega dunajskega nem. krščanskega časopisa »Reichspost«. — Cenjeni bravci »Domoljuba« naj si sami napravijo sodbo o finesi in dostojnosti soc. demokracije, ki se šopiri tudi po naši deželi. Gorje Kranjski, ako dobi kdaj ta stranka premoč v njej!

Novo mašo je pel v nedeljo 4. avgusta v mestni župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani novomašnik lavatinske škofije č. g. Mirko Cepuder, brat gospoda tržiškega kaplana Rudolfa Cepuder. Cerkveni govor je govoril stolni vikar g. Potokar.

Poseben vlak na Sv. Višarje zagotovljen.

Odbor za prireditve romanja mož in mladencev na Sv. Višarje nam javlja, da se je sedaj oglašilo že toliko udeležencev, da je mogel naprositi v Trstu za poseben vlak. — Odhajal bo vlak okoli 11. ure popoldne na Vel. Šmarna dan, odhajal pa iz Trbiža v petek okoli 4. ure popoldne. Vožnja za vse tiste, ki vstopijo v Ljubljani, bo veljala za tja in nazaj štiri krone. To vsoto naj vsak oglašeneec zanesljivo do 10. avgusta pošlje na naslov: P. Valerijan Učak, duhovnik n. v. r. v Križankah, Ljubljana. — Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati.

+ **Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji.** Podeljena je župnija Senožeče č. g. Janezu Možina, župniku v Rovtahn. — Premeščeni so gg. kaplani: Martin Štular iz Semiča kot prefekt v zavod sv. Stanislava v St. Vidu; Josip Lavtar iz St. Petra pri Novem mestu v Črnomelju; Janez Štrubelj iz Spodnje Idrije v Črnomelju; Pavel Zajc, katehet iz Škofje Loke v St. Peter pri Novem mestu; Karol Gross iz Kočevja kot katehet na uršulinsko šolo v Škofjo Loko; Rudolf Cepuder iz Gorij v Trzič; Andrej Magajna iz Sostrega v Borovnico; Dr. Al. Merhar iz Doba v Sostro; Leopold Podlogar iz Črnomlja v Dob; Ljudevit Bajc iz Selc kot župni upravitelj k Sv. Trojici nad Cerknico; Josip Hartman iz Moravč kot župni upravitelj na Planino nad Vipavo. Ignacij Žust iz Horjula v Moravče. Na novo nameščeni so gg. sem. duhovniki: Alojzij Markež kot prefekt v zavodu sv. Stanislava v St. Vidu; Janez Lovšin kot kaplan v Gorjah; Janez Rihar v St. Vidu pri Vipavi; Ivan Opeka v Leskovcu pri Krškem; gg. novomašniki: Alojzij Brecljnik kot kaplan v Semiču; Janez Mrak v Spodnji Idriji; Francišek Kogej v Kočevju; Janez Kepec v Selcih; Albert Pravst v Vremah; Francišek Novak v Stopičah; Matej Dagarin v Škocijanu pri Dobravi; Friderik Rodič v Horjulu.

+ **Duhovske spremembe v goriški nadškofiji.** Preč. gosp. Ivan Jarec, kurat v Ročinju, je imenovan za kurata v St. Ferjanu; veleč. g. Ivan Košir, kurat v Kalu, za kurata v Ročinju; veleč. g. Valentin Knavs, vikar v Logih, za kurata v Kalu; veleč. g. Josip Grilanc, kurat v Levpi, za samostojnega vikarja v Logih; veleč. g. Janko Sedej, vikar v Kronbergu, za kurata v Levpi; č. g. Vinko Vodopivec, kaplan v Črničah, za vikarja v Kronbergu in č. g. Josip Vodopivec, novomašnik, za kaplana v Črničah. — Nadalje je imenovan veleč. g. Alojzij Čubej, vikar v Tunovem pri Kobaridu, za kurata v Batah; veleč. g. Josip Ferfolja, vikar v Ponikvah, za vikarja v Trnovem pri Kobaridu; vikarijat Ponikve bode oskrboval veleč. g. Andrej Štrekelj, vikar na Pečinah. Veleč. g. Ciril Vuga, kurat v Batah, pride za stolnega vikarja v Gorico; veleč. g. Franc Smid, kurat v Lokovcu, za kurata v Branico; veleč. g. Franc Klanjšek, kurat v Gorenji Tribuši, za kurata v Lokovec; č. g. Albert Leban, prvi kaplan v Tolminu, za kurata v Gorenjo Tribušo; č. g. Krištof Tomšič, drugi kaplan v Tolminu, za prvega kaplana istotam ter č. g. Štefan pl. Posavelli, semeniški prefekt, za drugega kaplana v Tolmin. — Dalje pride veleč. gosp. Josip Abram, kurat v Novakih, za kurata v Bilje; č. g. Josip Fon, kaplan v Volčah, za kurata v Novake; č. g. Josip Godnič, novomašnik, za kaplana v Volče. — Č. g. Anton Sok, drugi kaplan v Cerknem, je imenovan za prvega kaplana istotam; č. g. Ivan Kenda, novomašnik, za drugega kaplana v Cerknem; č. g. Ivan Podobnik, kaplan v Mirnu za župnijskega upravitelja v Ajdovščini. — Veleč. g. Gvido Russian, župnijski upravitelj v Belvedere, pride za vikarja v Zdravščino ter bo ob enem oskrboval kuracijo Sv. Martina na Krasu; č. g. Valter Venier, kaplan v Ogleju bo oskrboval župnijo v Belvedere; č. g. Ernst Galupin, novomašnik, za kaplana v Plumičel in č. g. Honorij Fasiolo, novomašnik, za kaplana v Trzič. — Veleč. g. Alojzij Novak, kaplan v Solkanu, polde na Dunaj v »Augustineum«; veleč. g. Ciril Zamar, kaplan v Kobaridu, pride za kaplana v Solkan; č. g. Anton Gerbec, novomašnik, za kaplana v Kobarid.

— **Ne hodite v Ameriko.** Iz Trsta se nam piše: Dne 28. julija ob štirih popoldne je prišel v tržaško luko parnik »Sofia Hohenberg«, društva »Austro-Americana« iz New Yorka

z 80 do 100 potnikov iz Hrvaške, Dalmacije in Hercegovine. Odpeljali so se v Ameriko pred kakimi šestimi meseci in se morali vsled brezposelnosti, slabe hrane in zraka vrniti v domovino.

— **Umrli je** v Gorici pri usmiljenih bratih 1. avgusta zvečer oče g. župnika Jožefa Kosca iz Kamenj na Vipavskem, 76-letni Jakob Kosec. G. župnik se mudi sedaj na abstinencijskem kongresu v Stockholmu.

Gorenske novice.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Slov. kat. izobraževalno društvo St. Jurij pri Kranju priredi v začetku meseca septembra posebni vlak na sv. Višarje. Natančni spored se bo še naznanil v časopisih.

g Iz Žabnice. Prvo sv. obhajilo je prejelo 13 otrok na god sv. Alojzija. Šolsko leto, zadnje v stari šoli, smo končali 13. julija s sveto mašo. Obiskovalo je šolo s poldnevni podukom 101 otrok. — Za romanje na sv. Goro se je iz naše župnije oglasilo 37 udeležencev. — Poln voz se je prevrnil na neko tukajšnje dekle in ji zlomil nogo. — Letina je dobra.

g Nezgode. Od mnogih strani se bere, da je letos toča žito mlatila, tudi pri nas v Tuhinjski dolini nas je parkrat obiskala in je v nekaterih krajih napravila več ali manj škode. V noči 30. julija je v planini pod Šavnem udarila strela v bukev, pod katero so bile štiri ovce; bile so na mestu mrtve.

g Posebni vlak na Sv. Goro za romarje iz starološke dekanije je dovolila c. kr. državna železnica. Odhajal bo na Veliki Šmaren popoldne in prišel v Gorico ob 5. uri 40 minut. Odhod iz Gorice drugi dan ob 4. uri 55 minut popoldne in prihod v Škofjo Loko ob 9. uri 38 minut zvečer. Romarjev se je zgledilo 470.

g S Suhe pri Predosljah. Umrli je 23. m. m. po hudi petletni bolezni Helena Umnik (Erženova mati), v starosti 65 let. Pokojnica je bila blagega in mirnega značaja in svojo dolgo bolezen je prenašala z veliko udanostjo. Veličastni pogreb in lepa nagrobna žalostinka predoselskih pevcev in pevk je pričalo, kako priljubljena je bila blaga pokojnica in kako vsi farani sočustvujejo z žalujočo družino. N. v m. p.! — Naša knjižnica dobro napreduje. Po Veliki noči se je izposodilo čez 100 knjig, kar je za začetek in za poletni čas, ko ljudje nimajo prav nič časa, gotovo veliko. Knjižnica obsega že nad 2000 knjig in ima tudi že precej gotovine v denarju. Zato knjižnica s tem izreka vsem tistim gospodom, ki so ji podarili toliko knjig in ki so jo tudi denarno podpirali, zlasti g. I. Podlesniku iz Ljubljane, za njegov dar 30 K najtoplejšo zahvalo.

Dolenjske novice.

Iz litijskega okraja.

d Sv. Križ-Čatež. Veličastna je bila pri nas birma. Povsod veličastni vsprejemi, ljudstvo navdušeno za svojega nadpastirja. Pri Sv. Križu je bilo zlasti ganljivo, da je gospica učiteljica kot prednica Marijine družbe pozdravila Prevzvišenega. — V Čatežu pa smo dobili novi veliki oltar. Oltarno kamenito mizo je izdelal g. Veturaz, komnosek v Šiški, nastavek pa g. Pengov, naslednik nezabnega g.

Rovška. Oba vrla mojstra priporočamo vsem rojakom slovenskim!

d Sava ob Južni železnici. Ze pet tednov se tu pogreša J. Pirc. Rad je imel zganje in morda mu je tudi nekaj manjkalo. Po krepkem požirku je odšel proti Savi in odtlej ni o njem ne duha ne sluha. Morda ga je sprejela v se mrzla voda, katero je prejel sovražil. — Zidali bodo tu novo šolo in tudi učiteljsko mesto je razpisano.

d Šmartno pri Litiji. Skromna, a pomenljiva slavnost se je obhajala na sv. Ane dan v tukajšnji cerkvi. Vršila se je srebrna poroka, katero sta obhajala g. Jožef Stare, vpokojeni oskrbnik slavnostne Vindišgrelove rodbine, in njegova blaga gospa Marija, vrla Čehinja. Oba sta vsopodobno pristopila k sv. obhajilu. V nedeljo je bila potem slovesnost na gradu Slatno. Opomnimo, da je g. Stare predlanskim obhajal petdesetletnico, odkar služi slavni rodbini Vindišgrelove. V tem času je imel tri gospodarje. Vrlima srebrnoporočencema želimo iz dna duše gledati v zakonu Abrahame dne 1. avgusta nanaglomala Martin Adamič v gostilni pri Vakoniku. Ljudje so hodili mimo na porcijunkulske odpustke v cerkvi, on je delal v gostilni na citre. A gospodinja ga je zapodila ven. Pa prišel je nazaj, spil pol litra zganja in se bahal, da bo celo noč citral. Pa naenkrat je začel trepetati in v trenutku je bil mrtev. Žalostna »šmartinska« smrt. Citre so sedaj v občinski pisarni na prodaj.

d Zagorje ob Savi. Nagla smrt je zadela dne 2. t. m. dopoldne v premo govniškemu kamenolomu oženjenega delavca Janeza Kokec iz Šmartna pri Litiji. Težak kamen ga je zadel v prsi in je bil v pol ure mrtev. — Zoper zganje deluje z vso vnemo znani Miha Čobal, a samo pri drugih gostilničarjih, v konsumu dela pa zanj, ker ga prodaja »čez ulice«.

d Litija. Podjetni, bistrourni in odločni pristaš S. L. S. v Litiji g. Oroslov Bric je poleg pekarije, katero že več let spretno vodi, odprl tudi špecerijsko prodajalno. Priporočamo ga, da pri njem kupujejo vsi, zlasti katoliški kupci iz okolice. Ta gospod je edini od trgovcev v Šmartnem in v Litiji, ki stoji odločno na strani S. L. S. Svoji k svojim! Čemu bi podpirali tujce, če imamo domače vrle trgovce?!

d Zatična. Pojavil se je tukaj nevarni tifus. Treba takoj v začetku krepkega in odločnega odpora.

d Kresnice. Strašna nesreča se je zgodila dne 1. avgusta na progi južne železnice med Kresnicami in Litijo. Dopoldne je delalo na progi okrog 50 delavcev pri kilometru 402. Pet minut pred enajsto uro je vozil tovorni vlak št. 828 po navedeni progi proti Litiji. Delavci so se umaknili vlaku in so stopili na prosti tir. V tem hipu pa, ko so hoteli pričeti z delom, vozila je prazna lokomotiva proti Kresnicam in se je tu križala s tovornim vlakom. Ker je tam ovinek, je delavci niso opazili. Na 40 korakov jih je strojevodja zapazil, a svarilo je bilo prekasno. Stroj je pometal delavce s tira. Blaž Baksa, 52 let star, iz Dvorišča, je bil tako poškodovan, da je takoj umrl, štirje drugi so bili bolj ali manj poškodovani. Eden je umrl v Litiji, enega so peljali v Ljubljano, enega pa domu na Hrvaško. Čudno, da se v bližini Litije na železnici zgodi toliko nesreč.

d Nova Štifta. Kar ostrmi človek, ako stopi v lepo božjepotno cerkev pri Novi Štifti. Preč. g. Karol Klinar je zadnja leta stavbo uprav preustvaril. Zdi se človeku kakor svatovsko oblečena nevesta stopajoča k oltarju. Novo predelani oltarji, nove okusno izdelane in cimbalčno ubrane orglje, nove spovednice.

krasen nov lestenec — vse to je delo zadnjih let g. Klinarja. Sedaj pa je umetniško fino čuteči gospod posadil še venec na glavo lepi cerkvi, in to je umetniško izdelan križev pot, kateremu boš s težavo iskal para, in ki je bil blagoslovljen pred par tedni. Okvir je mojstrsko izdelal g. Pengov iz Ljubljane, naslednjik pokojnega Rovška. Delo zares hvali mojstra in mi želimo g. Pengovu, da bi imel priliko še marsikako hišo božjo okrasiti s svojo spretno roko. G. Klinar pa naj še mnogo let uživa delo svojih pridnih rok!

d Treskalo je za zadnje tedne toliko po ribniški dolini, da že dolgo ne tako. Marsikak udarec je okusil streljalo na ribniškem zvniku in ga srečno izpeljal v poleg tekočo vodo. — Treščilo je tudi v novo hišo pri tovarni v Ribnici. Več odraslih ljudi je v hiši popadalo v nezavest, a so se kmalu zopet zavedli. Otrokom pa se ni zgodilo nič žalega.

d Iz Sv. Križa pri Litiji. Tukaj in v naši okolici se v zadnjem času vsiljujejo agenti raznih ptujih zavarovalnic. Še popolnoma pri nas nepoznana zavarovalnica »Nord British« je nekaj zavarovanja vrnila. Zavarovalnica »Feniks« pošilja za novo 10-letno zavarovanje police, ne da bi se bile stranke v to obvezale. Gospodarji, ki so že pri »Vzajemni zavarovalnici« vpisani, naj take police in opomine »Feniksu« zavrnejo, nikakor pa naj se take zavarovalnine ne plačajo, ker sicer bi utegnili imeti zavarovanci pri tem sitnosti in nepotrebna pota. Agenti od banke »Slavije« pa kot besni letajo med ljudstvom ter trobijo, da bodo zavarovalnico znižali; a tega pa ne povedo, da bodo obenem tudi vsa taka zavarovanja za novo 10-letno dobo podaljšali. Mnogo strank, ki niso o tem poučene, se dá pregovoriti, ter svoje zavarovalne knjižice oddajo agentom, še celo take, ki so dale svoje poslopje po preteku sedanje dobe »Vzajemni« zavarovati. Gospodarji, bodite v tem previdni, da ne bodele imeli sitnosti in nepotrebnih stroškov s ptujimi zavarovalnicami! Ob tej priliki ti vsiljivi agenti na vse mogoče načina blatijo »Vzajemno zavarovalnico« in lažejo, da to celo spada med kaznjiva dejanja. Govorijo razne spletke, a gospodarji vedite, da ni vse zlato, kar se svetli. Dovolj je dokazov, da je naša edina domača zavarovalnica solidna, točna in zanesljiva. Ne pustite se torej begati! Lahko je umljivo, da »sršeni rajše grizejo sladko sadje, kot pa kisló.« Vsak pametno misleči gospodar lahko spozna, da je boljše domačo stvar podpirati, kot pa ptuje! Zakaj bi mi Slovenci svoje trdo prislužene denarje pošiljali v ptuje dežele, in še celo v kake judovske, oderuške roke. Čas je že, da se tudi v zadnji hribovski vasi držimo gesla »Svoji k svojim!« Vsa pojasnila lahko dobite glede zavarovanja pri »Vzajemni zavarovalnici«, pri g. Fran Pavliju v Moravcem ali pa naravnost od glavne zavarovalnice v Ljubljani na Dunajski cesti št. 19.

Iz ribniške doline.

d Iz Dobropolj. Kaj tacega pa spet ni bilo kmalu kje, kakor 21. in 28. julija pri nas. Kar dve novi maši naenkrat. Ni čuda, da so Ponikovci vse storili, kar so mogli za svoja rokajka-novomašnika, č. g. J. Bambiča in č. g. K. Škulja. Ko sta se vrnila 15. julija zvečer domov, jima je bil pripravljen naravnost krasen sprejem, da sta bila oba gospoda do solz ginjena. Obakrat nam je dal Bog prelepega vremena. Slavnostna govornika sta bila č. g. F. Traven, nekdanji dobropoljski kaplan in pa č. g. monsignor A. Jaklič, dobropoljski domačin. Cerkveno petje je bilo obakrat izbornó. Ljudje so storili, da so okrasili pota in cerkev, kar so mogli. Gotovo je pa, da ima pri tem največ zaslug vrla soproga gospoda naduč-

tella Primožiča. Dal Bog obema gospodoma novomašnikoma obilo sreče in blagoslova!

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Iz Stranske vasi pri Snmčju. Dne 28. p. mes. je bila v naši cerkvi sv. Ane sveta maša, katero je imel g. J. Lilek iz Črnomlja, ker v Senu nam primanjkuje duhovnikov. — Nekateri naši gostilničarji mislijo, da jim bo »muzika« in ples žepe napolnila in hčere omožila. Za danes še mena zamočimo.

d St. Rupert. V nedeljo, dne 11. avgusta, priredi ognjegasnó društvo v St. Rupertu veselico na vrtu Frelihovem. — Za župana v St. Rupertu je izvoljen gospod Jožef Bracar, prvim svetovalcem pa g. Oblak iz Gradišča. Neki Rejc, ki se je izneveril S. L. S., bi bil rad spravil Zajca na stolec, a ni šlo. — Nemška nadutost se je pokazala zadnji teden tudi v St. Rupertu. Z »nadepolnim« sinom grofa Barbo so prišli neki dolgi, nemški srboriteži in razgrajali pljani pred pošto in pri Frelihu. Grozili so celo z revolverji in zabavljali čez Slovence. — Ustanovni shod »Kmečke zveze« se je za dekanijo izvršil 4. t. m. v Trebnjem.

d Z Vač. V četrtek popoldne, 25. t. m., smo slšali tužno zvonjenje iz stolpa cerkve, ki nam naznanja prerano smrt v obče spoštovane in blage gospe Pavle Žrjav, rojene Grilec, trgovke na Vačah, v starosti 26 let. Dne 5. julija so jo peljali v ljubljansko bolnišnico in ravno čez tri tedne pa nazaj mrtvo. Kako je bila od vseh spoštovana, se je pokazalo pri njenem pogrebu. Iz osem župnij smo videli občinstvo pri njenem zadnjem spremstvu. Ganljivo so ji zapeli domači pevci tri žalostinke. Nismo še videli v naši cerkvi toliko spremstva k zadnjemu počitku. Zguba je nenadomestna. G. Žrjav je zgubil iskreno ljubljeno soprogo, hčerká Slavica preljubo mamico, brat Ivan in sestri Franica in Tinca predrago setro, prijatelji in prijateljice dobro prijateljico, ubogi usmiljeno podpornico. Naj počiva v miru!

d Iz Boštanjá, 29. julija. Zahvala dr. Šusteršiču. Dr. Šusteršič je povodom prodaje svoje graščine blagovolil darovati za župniško cerkev v Boštanju 500 kron in za reveže naše župnije tudi 500 kron. V imenu vseh župljanov mu izrekam tem potom svojo najpri-srčnejšo zahvalo. Martin Kerin, župnik.

d Salezijanci v boštanski župniji. Katehet Smrekar je prodal salezijancem svoj grad, imenovan Turiški grad. Prišli so iz Poljskega in bodo imeli tukaj noviciat in šolo za gojence. Zdaj jih je vseh skupaj 50. Večinoma so Poljaki, nekaj je Slovencev.

d Služba božja s pridigo bo dne 11. avgusta v podružni cerkvi sv. Lucije na Kalu v župniji ambruški. Pridite, Dolenjci, počastiti sv. Lucijo. — Vsled velike suše bo tukaj letos slabá letina. Mrve je veliko manj kot druga leta, črv jako škoduje koruzi in fižolu. Nekateri še semena ne dobijo nazaj. Tudi vode je mnogim primanjkovalo. Občina plačuje 73 odstotkov naklade. Za šole 63 odstotkov in 10 odstotkov za druge občinske potreščine. Ubogo ljudstvo kar beži v Ameriko, ker ne more zmagovati previsokih davkov v svoji pusti in kameniti domaćini.

d Iz Polšnika. Letos ima strela posebno oblast čez naše hribe. Zopet je užgala na Gorenjem Mamolju. Treščilo je v dvovrsten kozolec Janeza Primec, preje pa v kozolec Jožefa Verbaša in pred kratkim je uničila kozolec Marka Savšek na Preski. Če le grmi, že treska, tako da so ljudje v vednem strahu ali pred streló ali pa pred točo. Ta mesec nam dež nekaj časa vedno nagaia, da ne more žito zoreti in se ajda pravočasno sejati.

d Z Radeč. Pred par meseci se je razglasilo, da nas bodo zapustili vlc. gg. Krisperji,

posestniki tukajšnje papirnice. To se nam je zdelo neverjetno, vendar je postalo res. Zadnjega julija so podali svojo roko vsem nadzornikom in delavcem v slovo. To je hud udarec za nas. Na tem mestu se zahvaljujemo za vse prejete dobrote, zlasti očetje in matere, ker ste nam pomagali otroke ne le telesno, ampak tudi duševno katoliško vzgajati. Zahvaljujemo se tudi vsi posestniki, ker ste nam v vsaki potrebi vstregli in naših prošnji nikoli ne odrekli. Zahvaljujemo se vam tudi vsi zasebniki in ubožci, kar ste jim dobrega storili. Ljubi Bog naj Vam tisočkrat povrne! — Jelovčani.

d Vsled strele je dne 30. julija zvečer v Vrbovci pri Dobrničju pogorelo šest kozolcev, napolnjenih z žitom. Škoda je velika. Marljivosti ljudi se je zahvaliti, da se niso vžgala bližnja poslopja, kajti potem bi najbrže zgorela vsa vas, ker stoje hiše skupaj.

d Iz Tomišlja. Franc Švigelj, magistratni koncipist v Ljubljani, je zopet začel napadati v »Narodu« našega župnika in župana. Ko mu bomo povedali na njegove napake nekaj gorkih in resničnih, bo zopet začel tajiti, da on ni dopisnik »Narodov«, akoravno to za gotovo vemo. Iz lastne skušnje veste, g. Švigelj, da vas pri nas nihče več ne vpoštevá, ljudstvo se naravnost iz vas norčuje, ne plačuje nič davka v naši občini, zato ne vemo, zakaj se vtikate v naše razmere. Ali vas ni sram, da sramotite svoje rojake v javnosti, ko pravite, da razmere niso nikjer tako žalostne, kot v bližini Ljubljane, da je ljudstvo do skrajnosti nevedno in neizobraženo in brezmejno vdano župnikom. Kaj ne g. Švigelj, ko bi bilo ljudstvo vdano kakemu faliranemu liberalnemu študentu, potem bi bilo zavedno, napredno itd. Takrat je pa bilo ljudstvo zavedno, kaj ne g. Švigelj, ko sta vidva s Peruzijem vodila volitve in ker vas ljudstvo več ne posluša, je nezavedno. Ljudstvo se je že zavedlo, več bere kot v prejšnjih časih in se bolj izobražuje, zato se ne dá več liberalcem izkoriščati, odtod je pa tudi Vaša jeza. — Ako pravite, da so državnozbornske volitve dokazale, da pri nas ni še en hlev in en pastir, mi ravno nasprotno trdimo, kajti ako je bilo v tomišelski občini izmed 70 glasov samo pet liberalnih in v verbljanski izmed 65 glasov samo dva, je to najboljši dokaz, da je pri nas en hlev in en pastir. Kako grdo ste napadli župnika že po »Narodu«, da bi mu vzeli ugled, a kaj pomaga, ker vam in »Narodu« nihče ne verjame, vsakdo vé, da je ravno nasprotno res, kar vi pišete. Poleg župnika je Šviglju najbolj na potu župan tomišelski. Po njegovem mnenju je bil menda samo stari Švigelj dober župan, drug ni nobeden, po njegovi volji. A ljudstvo sodi drugače. Švigljev nihče ne mara, a županu ljudstvo zaupa. Skoraj soglasno je bil Anton Svete izvoljen za župana, v močvirski odbor je bil brez vsake agitacije izvoljen za velikansko večino. Franc Švigelj je agitiral cel popoldan pred volitvijo z znanim prijateljem iz Bresta, a pridobil je le nekaj liberalnih Ločanov. Ves vaš trud, Fr. Švigelj, da bi z napadi v »Narodu« ogradili župana, je zastoj, mi poznamo vas in župana, vas nihče ne porajta, a župana spoštujemo kot moža pošteniaka in odločnega pristaša krščanskih načel. — Franc Švigelj tudi zelo hvali podžupana Lenarčiča, odkar zahaja v Švigljevo gostilno. Lenarčiča nočemo žaliti, ker upamo, da bo spregledal, ga vprašamo, ali bi bil on kedaj podžupan v Brestu, ako bi bil pred občinskimi volitvami zahajal k Šviglju, in ali bo še podžupan, ako se bo pečal s Šviglom? Gotovo ne. Lenarčič popreje ni maral za Šviglja, ker ga dobro pozna. Saj ga je on naznanil sodišču zaradi 40 K, o katerih se je trdilo, da jih je prilastil pri podružnici v Brestu in v to tožbo je bil zapleten tudi sosednji župnik. Veli-

ka krivica se je godila v tej zadevi župniku Knificu, ker so ga časopisi obdolžili, da je on to stvar spravil pred sodišče, akoravno to ni resnično. Seveda župnik Knific mora biti vsega kriv. To naj zadostuje šviglu v odgovor na njegove napade. Ako ne bo miroval, mu bomo še posvetili, imamo še dosti tvarine.

Notranjske novice.

Iz Starega trga pri Ložu.

n **Redko slovesnost** je obhajala naša župnija dne 21. julija t. l. Č. g. Leopold Turšič iz Loža je daroval ta dan novo sveto mašo. Slovesnost se je prav lepo obnesla. Domačini so postavili več mlajev in napisov v proslavo novomašnika. Krasno vreme je še bolj povzdignilo redko slavlje. Novomašniku je v cerkvi ljubeznivo govoril preč. g. kanonik in profesor Anton Kržič. Domači pevski zbor s svojimi izbranimi glasovi je pripomogel, da se je cerkveno opravilo v splošno zadovoljnost kar najlepše izvršilo. Novomašniku-rojaku pa kličemo: Bog ga ohrani mnogo let čvrstega delavca v vinogradu Gospodovem!

n **Deželni predsednik v Ložu.** Dne 25. julija ob 5. uri popoldne se je pripeljal v Lož gospod deželni predsednik Teodor Schwarz v spremstvu logaškega okrajnega glavarja g. Kremenška. V Ložu so se mu poklonili zastopniki uradništva, dva duhovnika kot zastopnika dveh župnij, g. dr. Moric Neuberger, mestni in starotrški obč. odbor, učitelstvo in drugi. G. deželni predsednik je obljubil, da hoče podpirati želje izražene od deputacij. S svojim ljubkim obnašanjem je napravil na navzoče prav dober vtis. Mesto Lož je bilo ob prihodu g. deželnega predsednika večinoma v zastavah. Na hiši mestnega župana g. Alojz. Žnidaršiča ni bilo zastave. Iz Loža se je odpeljal g. deželni predsednik v graščino Šneperk, kjer se je nekaj dalje časa mudil.

n **Lepo priznanje.** »Notranjec« se jezi v št. 28. t. l., da loško ljudstvo ne bere tega časopisa, »in tudi če bi ga, bi ne verjelo, ker drugemu časopisu ne verjame razun »Domoljuba.« Tako je ja, gospodje okoli »Notranjca« Ali ni torej nespametno, našim ljudem vsiljevati ta liberalni listi? Kakor se vidi, boste polagoma vendar prišli k pameti. Ljudstvo pa bo še naprej »Notranjca« stran metalo, »Domoljuba« pa bralo in mu verjelo.

n **Zidava igovske šole** hitro napreduje. Poslopje je dozdaj do vrha. Te dni postavljajo streho. Letošnjo jesen šola seveda še ne bo odprta.

Vipavske novice.

v **Vinogradnikom v prevdarek.** — Letos se obeta bogata vinska letina, kakršnih vipavski kmet ne pomni mnogo. Po pravic pa pravi marsikak kmet, ko se meni o letini in računa, koliko nove vinske posode bode treba v hram: »Kaj pomaga, ko bo pa cena toliko nižja.« Po pravici pravi tako kmet, a ne pomisli, kako bi se dalo temu odpmoči.

Kaj ne, tvoj pridelek čaka, da pride gostilničar s Pivke ali pa iz Rovt s posodo na vozu in ga kupi po ceni, ki jo skoroda sam določi. Kmet je pa največkrat vesel, da dobi denar, da poravna obresti svojih dolgov in račun, ki ga je napravil že skozi leto, zanašaje se na denar, ki ga izkupi za vino. Marsikdo še ne pomisli, koliko dobička daje s tem oštirjem in raznim vinskim prekupcem; saj so tudi drugod kraji, kjer ne raste vinska trta in vendar ljudje vino pijejo, če pa nimajo vina, kakršen je pristen Vipavec, pa »geroš« in petkot iz najrazličnejših tovarn. Nekateri kme-

tje, ki gredo včasih kaj več po svetu in vidijo, kakšno vino se pije po raznih krajih, kjer ni trte, in po kakšnih cenah se pije slabše vino, kakor je naše, že malo pomišlja, zakaj mora dati on svoj pridelek po tako nizki ceni, in gotovo pride tudi do spoznanja, da je kmet sam tega kriv, ker si ne pomaga, da bi dobil kupca tudi kje onstran Pivke ali Rovt. Prav nič pa se ne potrudí, da bi prišel temu v okom četudi ima tuintam morda dobro voljo, ampak do tega pride samo tisti, ki ima kaj pod palcem in tudi kaj tvega. Drugi pa prodajajo — kakor pred sto leti, tako še tudi danes — svoje izborni pristno vino le kupcu, ki pride z vozom in posodo ponj k njemu domov po 12 do 16 gld. hektoliter. — Kako pomagati? Da more kaka obrt uspevati, je treba odjemalcev, ki kupujejo obrtnikove izdelke in mu dajo denarja, da more svojo obrt izvrševati. Prav tako je tudi pri vinorejcu: ako hoče izhajati, moreš dobiti kupca za svoj pridelek, ki ti da vsaj toliko, da moreš pošteno izhajati, pokrivati izdatke za vinograd in preskrbeti dostojno svojo družino. Če tega doma ne dosežeš, je tvoja dolžnost iskati tega, odjemalcev v tujini. Izkušnja uči, da vinska trta pri sedanjih razmerah ne more vzdržati našega kmeta vključ njegovi pridnosti na površju; posledica temu je, da se je začelo naše ljudstvo v zadnjih letih trumoma seliti v Ameriko. Zato pa je treba razmere izpremeniti, tako da bi mogel vinorejec svoj pridelek boljše prodati. To pa se bo dalo doseči, ako si napravijo kmetje tudi manjše vinske posode, ročne za prevažanje po železnici. Navadno si napravljate le sode od 12 hl višje, ne pa polovnjakov od 2—6 hl, ker ste navajeni spravljati od 12 hl višje, ne pa polovnjakov od 2 do 6 hl, ker ste navajeni spravljati vino v sode, kjer ostane, dokler ne pride kupec in pretoči vino v svojo posodo. Tako ste navezani le na te najbližje kupce. Znano nam je več slučajev, da bi mogel kmet dobiti dobrega in stalnega odjemalca za vsako leto, a ni imel posode, da bi mogel v lastni posodi poslati. To je odvrnilo odjemalca za vselej v druge kraje. Ako si torej napravite lastno posodo, primerno za odpošiljanje po železnici, boste lahko našli odjemalcev tudi na Gorenjskem, Koroškem, Salcburškem in drugod. Samo po sebi pa se razume, da bo cena našemu vinu tem višja, čim več bo kupcev. Če kdo ne more prodati vina, vzame navadno nekaj steklenic »za poskušnjo«, pa hajdi malo čez Pivko in morda celo na Dolenjsko, ki že sama pridelava dovolj vina. Z novo železnico vam je pot odprta daleč gori v nemške dežele. Zato porabite to ugodnost. Doslej ste imeli res daleč do postaje, zdaj te ovire pravzaprav ni več, četudi se ni železnice skozi Vipavo samo. Dozdaj si je edina Zadruga veliko prizadevala in tudi mnogo storila, da pridobi vipavskemu vinu trg v drugih deželah. Sedaj razpeča že do 1500 hl vina, ki gre zvečine iz Kranjske in pridobiva ugled našemu vinu.

Pomislite tudi, kako neizmerne množine se je doslej popilo po Gorenjskem, Koroškem in drugod umetnega vina iz Trsta, Tirolske in Zagreba. Vse to pa odpade po novem vinskem zakonu. Zato bodo gostilničarji prisiljeni iskati novih producentov in zato se nudi ravno letos posebno lepa prilika, da si poišče Vipava novih trgov.

Prva zahteva je torej, če hočemo gospodarsko dvigniti Vipavo, da si nabavijo vinorejci dovolj vinske posode, v katerih bodo mogli odpošiljati vino tudi v manjših množinah. Kupcev potem ne bo težko najti in prvi bodo privedli še novih.

n **Vrhpolje na Vipavskem.** S koncem šolskega leta nas je zapustila obče priljubljena gospodična učiteljica Anica Fajdiga. Bila je izvrstna, vsem priljubljena, pri šolski mla-

dini kakor tudi pri odraslih ljudeh. Vodila in podučevala je za časa svojega bivanja pri nas cerkveno petje prav izborno, tako, da smo ji dolžni in ji zato tudi izrekamo prav pristrčno zahvalo za njeno vztrajno delavnost. Kličemo: Bog naj Vam povrne obili trud!

Vrhnjske novice.

v **Navportski mrlič.** Leta in leta so že vladali vrhnjski magnatje in mislijo, da mora še tako ostati. V vseh zastopih: v občinskem, cestnem, močvirskem odboru in šolskem svetu zadnjih let se povsod svetijo imena: Gabrijel Jelovšek, notar, Lenarčič. Voljeni so bili vedno z nova brez težave. Grudnova posojilnica je ob vsakih volitvah kazala svoj vpliv. Na volišče ni bilo ljudstva, ker si je mislilo, tem močnejši sploh ne moremo do živega. Le par stalnih »možiceljnov« je imenovane vedno posajalo na stolčke. V zastope so izbirali poleg sebe vedno osebe, ki so jim povsod le kimali. Živelj in gospodarili so nemoteno. Ako si je upal kdo črhiniti besedico proti njihovi vlagi, so ga nekateri preganjali in celo ovajali na višja mesta. Bogati in v dobrem gmotnem stanju znali so tudi kakor že z izredno postrežljivostjo pridobiti prijateljstvo različnih uradnih oseb, in tako je rasla moč in vpliv. Vsaka pritožba zoper te može na višje mesto je bila do zadnjih dni brezuspešna in le tako je bilo mogoče s tako nečuvno predrznostjo zavlačevati volitve do dveh let. V občinski pisarni je gospodaril mogočni tajnik, kateremu so naklonili poleg tajništva še več služb, akoravno za nobeno nima skušnje, ne sposobnosti. O njegovem mesoglednem poslovanju se bomo še posebej oglašili. Duh časa je pa to vrhnjsko magnatstvo začel razdirati in ljudska zavest jih je do malega že v vseh zastopih položila v grob. Izgubili so čestni odbor, v močvirskem zastopu so jim že tudi žabe odregljale posmrtnico in v občinskem zastopu je zlomljena premoč. Le par možikov so še privojskovali in še to s strašno silo in naporom in z vsemi mogočimi sredstvi. Tisti odborniki so izvoljeni ne z glasovi našega ljudstva in razumnosti. Postavljeni so le s tujimi glasovi, ki so za vrhnjsko občino brez pomena. Nazadnje je prišel še glas vpokojenega starčka Marinka. Bil je glas kakor iz groba kliče: Nekdanji mogočni in vplivni magnatje so danes v vseh zastopih le mrlič!

v **Zadnje občinske volitve in jasnost ozračja.** Občinske volitve so popolnoma zbitile ozračje. Na dan je prilezel še sem in tje skrit liberalček, ki ga še nismo čisto poznali. Z njimi je potegnil trgovec Davorin Šetinc, seveda, ker od njih živi. Razume se, da so mu mnogi poravnali račun še tisti dan in sklenili so podpirati v prihodnje svoje somišljenike. Pravijo, da se je »mujal« skrivaj za Jelovška tudi Zajčev Andrej in da je kazal, da ne mara več ljudskih grošev. Fajdiga, molar iz Ljubljane, je tudi razodel dvakrat po vrsti, s kom drži in vendar bi rad videl, da bi ga redilo naše ljudstvo. Čemu hodi pač iz Ljubljane na Vrhniko volit proti ljudstvu za vrhnjske magnate, od katerih nima ničesar. Simon, ključavničar, hoče zanaprej kovati ključke le liberalcem. Dobro! Od apotekarja in vinskega trgovca tudi ne verjamemo, da mu bo liberalna politika prinesla dobička. — Med agitatorji so se še posebno odlikovali Kos, mesar, očitno, gostilničarja Kočever in Jurca. Pač ne razumejo, kje je moč in prihodnost vsacega obrtnika. Med našimi služaji posebno pohvalo mesar Hodnik Matija in trgovec Rudolf Rutner. Nista se ustrašila pritiska in boikota, s katerim so ju strasili liberalci. Ostala sta trdna kakor žebelj. Zato toplo priporočamo somišljenikom celega

okraja Rutnerjevo prodajalno in Hodnikovo, vulgo Žontovo, mesnico. Postregla bodeta z dobrim blagom po primerni ceni. »Kmečka zveza« je sklenila točno se ravnavati po načelu: »Svoji samo k svojim!« Poleg omenjenih obrtnikov priporočamo še novega peka. Oblakovo gostilno in več manjših prodajalnic. Posebno moramo omeniti še moža, značajnega v vsakem pogledu, gospoda pivovarja Teodora Fröhlicha. Pokazal je še vselej, da misli in čuti z ljudstvom. Njegovo dobro in blago srce za trpine vse vrste je splošno znano. — Tudi pri občinskih volitvah je potegnil odkrito z ljudsko stranko, ne meneč se za bojkot in grožnje liberalcev. Naša dolžnost je, da ga podpiramo in zahtevamo v vsaki gostilni njegovo pivo, ki se po svoji kakovosti lahko meri z vsakim drugim in daleč nadkriljuje pivo liberalne žalske delničarske tovarne.

v Občinski volitve in demokratije. Neznačajnost — znamenje demokratov — pokazala se je posebno tudi pri nas na Vrhniki. Notar in znana demokratska glava Oroszy sta brusila pete skupno proti S. L. S. Vrhniki kapitalisti so dali svoje prispevke v močrarsko blagajno in zato menda je šla proti svojemu prepričanju delavska stranka v boj za magnate. Glavna točka seveda je le boj proti klerikalcem, Svetujemo liberalcem, oglase naj se pri Oroszyju, da jih sprejme vse brez izjeme med demokratje.

v Kmečka posojilnica. Načelnštvo Kmečke posojilnice je volilo tudi proti poštenim kmečki večini v občinskem zastopu.

n Agrarce Kočevar mora biti po mislih liberalcev prihodnji župan. Posebno se trudi za to notar. Ta agrarce se je izrazil nasproti našim somišljenikom, da pod nobenim pogojem ne mara biti voljen od »škricev«. In glej, na dan volitve je pozabil vse in volili so ga Heini, Furlani, Hribarji itd. in na vrh še učiteljice. Čestitamo! Sami čisti ljudski glasovi!

n Še eno besedo o učiteljih. Tudi te so pokazale, kaj so. Celo leto so uživale zaupanje naše stranke, zabavljale čez liberalne nasprotnike; mi smo jim rešili volivno pravico v prvem razredu proti nasilju liberalcev, in nazadnje pa tako! Res prav po »žensko«!

Iz reške doline.

n Poročil se je pretekle dni 29letni Peter Lešnik, občinski tajnik v Ilirski Bistrici, z 74letno vdovo Bachman, soprogo pokojnega ilirsko-bistriškega zdravnika. Zanimiva poroka!

n Na Vreme pride za kaplana g. Albert Pravst, rodom Tržičan.

n »Notranjec«, glasilo propadlih kandidatov in pristnih liberalcev na Notranjskem, se že postavlja kakor kak petelin na gnoju in kliče svoje ljudi, da naj se pripravljajo za prihodnje deželnozborske volitve. Kdo ne bi pomiloval teh političnih otročajeve? Kar iz glave jim ne gre, kako neusmiljeno so bili tepeni 14. maja, a to jim menda še ne zadostuje. Le vpjij zagovedni »Notranjec«, kolikor ti ljubo, nikar ne misli, da ni že vse to izvedeno od naše strani, kar ti šele sedaj capljač za nami priporočaj! S plaščem ljubezni smo pokrili marsikako »lumparijo«, ki se je dogajala ob zadnjih državnozborskih volitvah od tvojih pristašev, sedaj pa poidemo drugačno pot in proglasili bodemo v javnosti vsakega »Notranjčevca« za to, kar je.

n Lovrečič iz Dol. Zemona je postal nenkrat slaven mož, odkar je tožil trnovskega gospoda dekana. Da ga bodo še bolj poznali v Reki, Trstu in drugod, povejmo, da je on tisti, ki je na praznik sv. Petra sušil in vozil seno domov, nad čemur so se vsi pošteti vaščani zgražali. Upamo tudi, da bode mali

doktorček Žerjav objavil vse slavne Lovrečičeve čine, ki jih je svoj čas doživel na cesti proti Reki v svojem »Notranjcu«.

n Zastonj se usiljuje še sedaj podrepnik »Notranjec« ljudem. Može! Proč s tem hinavcem, k. resnico le pokvarja; proč od tistih, ki ga vam usiljujejo; izogibajte se hiš, kjer se trosi ta smrad; odločno ga pošljite nazaj, ako ga vam pošljejo. Somišljeniki! Dobro delo storite, da ga povsod izrivate, saj veste preveč dobro, kdo so tisti »neodvisni kmetje«, kateri razširjajo ta list. Liberalni oduhu ali pa potomci teh, ki bi vas radi zopet zaslužili in pa združena frakarija, Kmet notranjski: bodi svoboden na rodni grudi od raznih pijavk liberalnih! Drži se dosledno gesla: Svoji k svojim!

Ilirske novice.

n Kanal zacija. Občinski urad popravlja jarke po Rožnih ulicah; delo je prevzel stavbeni podjetnik M. Moravec. Prav je, da se že enkrat uredijo temeljitega popravila potrebni jarki. Umestno bi bilo, ko bi se tudi drugi izčistili, ki kolikor kužijo zrak po mestu. Ob kaki nalezljivi bolezni bi bili imenitno zavetišče raznih bacilov.

n Izlet. V nedeljo, dne 28. julija, so napravili tukajšnji socialni demokrati pod vodstvom Toneta Kristana veselico — precej klavarno — v predmestni gostilni M. Moravca. V to svrhu so odkorakali pod svojo rdečo zastavo okrog 2. ure popoldne iz mesta. Vračajoč se z veselice so parkrat zaklicali: »Živela socialna demokracija!« Druge nesreče ni bilo.

n Vprašanje. Ali se sme nositi v Idrji meni nič tebi nič rdeča zastava od vsaki priložnosti, kadar se Kristanu vzljubi? Kako govori dotični paragraf društvenega zakona iz leta 1867?

n Vola ustrelil. Dne 30. julija je ušel mesarju Gabronu vol ter divjal v spodnjem delu mesta. Vieti ga niso mogli. Nevarnost je bila, da bi se zaletel v kakega človeka, pa bi se bila lahko zgodila velika nesreča. Posestnik gospod F. Nagode je odpravil vsako nevarnost s tem, da je na prošnjo mesarjevo ustrelil vola. Zadel ga je dobro v glavo, da je takoj padel.

n Darovi. Za nesrečnega Navršerja so darovali dosedaj katehet Ažman 10 K, župnik Gnjezd 10 K, župnik Ferjančič 1 K, župljani na Vojskem 70 K 66 h.

n Novo župnišče. V Zavracu je zelo slabo župnišče krito celo s slamo in sedaj se bode tega poslopja usmilil in ga na novo sezidal in kril z eternitom mož, ki je v završki župniji sezidal tudi iz ljubezni do kmeta trpina zavode za onemogle kmete tam neke v Zakovku. Dobe se pa vendar še usmiljena srca tudi do zapuščenih župnišč.

n Deželnozborske volitve. Za te volitve imajo liberalci že zopet izbranega kandidata v osebi propalega državnozborskega Grudna. Trde liberalci, da hočejo napeti vse žile, da pride Gruden vsaj v deželni zbor. Mi svetujemo Grudnu, če hoče imeti kot kmet kaj uspeha, da ga ne smejo priporočati in zanj agitirati kmetje, ki niso nikdar imeli v rokah kmečkega orodja — kakor pristni kmetje notar, Julče, Tavzes, Dragotin — učitelj francoščine in čipkarski višji trgovec, Tinče, ki se razume le na obligacije in rente, ne pa na košnjo, setev in gnojenje posestev — Šepetavec, ki je le po prodajalnih se sukal in k večjemu kmetu pomagal, če mu je za dobre procenice prodajal blago.

n Podpora deželnega odbora. Županstvo na Vojskem je dobilo za leto 1904 podpore za cesto Idrija-Vojško 450 K. Dobiti ima še za leto 1905, 1906 in 1907 že zdavnaj po odloku deželnega odbora obljubljeni podporo. Prizadeti činitelji naj skrbje, da se ta pod-

pora dobi v kratkem. Vsako malomarnost bomo brezobzirno ožgosal. Nismo več tako neumni, da bi se dali slepariti: »ker ste volili klerikalno, pa ne boste dobili podpore«, — tako se je večkrat govorilo in tudi pisarilo po vplivnih osebah — mokračji in liberalci, ki ste hoteli sodnijskim potom kaznovati vse duhovnike — iščite in naznanjajte sodnji take ljudi, ki zares počenjajo volivne sleparije in begajo nevedno ljudstvo.

n Izobraženosti želé liberalci ljudstvu — mi se veselimo tega, da bi se ljudstvo le zares izobrazilo — potem se ne bode več dalo slepariti s podporami; mogočni trgovci, krčmarji, žganjarji oduhuji, pijavke ljudstva — ne bodo več komandirali ljudstva, ampak si bode znalo samo pomagati.

n Iz Žirov in Žirovskega vrha. Prejeli smo dopis, v katerem dopisnik graja fante, da o priliki službe božje preveč radi zunaj cerkve ostajajo; to je res vse graje vredno in nedostojno za vrle mladeniče. Tudi želja po Marijini dužbi za fante je opravičena; Bog daj, da bi se dobri fantje ojunačili in posnemali svoje neustrašene tovariše po drugih farah.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Iz Hotedršice. Dopis iz Hotedršice v številki 29. »Domoljuba«, je prav živo zadel dopisnika v glasilo »pijanih bebecv«, »Notranica«, ker je tako zbesnel, da kakor stekla zver hlasta in grize poštene ljudi, ki mu niso nič žalega storili. Seveda misli hudobnež, da je dopis prišel iz roke g. župnika. A naj bo uverjen, da znamo tudi drugi pisati. Ni potrebno, da bi se g. župnik ukvarjal s tako propalimi ljudmi, kakor so dopisniki glasila »pijanih bebecv«. Toliko, kakor »nedolžni« pretepači iz novega sveta, ali »resnicoljubni« in »pobožni« fant iz Ravnika, ali znani gost in varuh logaških ječ iz Hotedršice, ki se razume dobro na gnojne vile od socialno-demokratskih shodih, ali propalica, ki se razume ob takih prilikah na bič, ali pa kaka »komi«, znamo narediti tudi mi poštene fantje. Ali vas ni nič sram, liberalni fantje?! Ali ste že kdaj presteli, koliko je vas, ki se niste bili zaprti v Logatcu zaradi pretepanja po gostilnah od nedeljah popoldne? Preštejte no že enkrat, da boste na čistem. — Dopisnik glasila »pijanih bebecv« očita »Domoljuba« laž. Prečitaj no vendar enkrat, kadar si trezen, oba dopisa in se primi za nos. Spoznal boš svojo propalost in skrajno omejenost, ker ne razumeš, da se beseda lahko rabi tudi v prenesenem in zasmehujočem pomenu. — Dopisnik »glasila bebecv« se hvali, kako so pobožni postali tukajšnji liberalci. Pretečeno leto je pa sam trdil to, kar sedaj pobija. Seveda mora vso krivdo, da liberalci opuščajo službo božjo, zvreči na pridige g. župnika, ki pa le stvarno in za nikogar žaljivo oznanuje besedo božjo. Da je to res, potrdil je tudi znani liberalni obrekovalec in prijatelj gnojnih vil kot bojnega orožja z nekoliko dnevnim zaporom v logaških ječah, katerih je že docela navašen. Dopisnik misli, da je njemu dovoljeno vse, drugim pa nič. Kako si je veselja mel roke, ko je druge napadal; sedaj, ko je njega zadel mala puščica, cvili kakor poredni pes. Dopisnik stavi tudi javna vprašanja. Na ta vprašanja vé v Hotedršici odgovoriti vsak otrok. Mislimo pa da bi nanje še najbolje odgovoril dopisnik »Notranjca« sam. Liberalci v tem kraju so prej kaj radi zabavljali črez vsakega, ki drži kaj na dostojnost, da smrdi po klerikalizmu. Odkar pa je ob volitvah stari liberalci v pijanosti stoječ na gnojišču, kričal: »juhuhu, juhuhu, zmagal sma!« in v tem veselju preveč poskočil na trohneli deski, ki se je zlomila in ga spravila v neprijetno kopel, od takrat pa

molče, ker vidijo, da pravzaprav oni smrde in sicer duševno in telesno. Na gnojišču je torej edino primeren prostor za liberalce.

n Od Pivke. — Sodni adjunkt se je umoril. V Postojni: si je ponoči jutraj dne 3. avgusta z britvijo vrat prerezal c. kr. sodni adjunkt Milan Dolenc, ki je bil precej mrtev. Prejšnji večer se je pripeljal s polenajstvim vlakom domov in hodil nato še nekaj časa po sobi gori in doli. Ko ga je jutraj ob navadni uri prišla služabnica buditi, ga je dobila v postelji s prerezanim vratom, vsega v krvi. V smrt ga je gnalo njegovo slabo življenje. Dan pred smrtjo je, kakor se govori, napravil še testament. Zmešan gotovo ni bil, sicer bi se morale vse njegove sodbe, ki jih je kot sodnik razsodil, razveljaviti. Slabemu življenju sledi za plačilo slaba smrt!

Tifus v Postojni. O tifusu je bilo že za prejšnjo številko »Domoljuba« poslano poročilo, ki pa se je najbrž prezrlo. Zato danes kaj več! Pred štirimi tedni so se že pokazali posamezni primeri tifusa, ki pa niso bili še nevarni. V Postojni je bilo tedaj vse polno tujcev, letoviščarjev in obilo obiskovavcev jame. Vojaki, ki so delali vaje po okolici, so spremenili trg v pravo vojaško taborišče. Ko pa se je raznesel glas, da se je tifus pokazal, so zbežali na vse strani. Kmalu je obolelo čez dvajset ljudi in dva izmed njih umrla. Nato se je širil naprej hitro in na vse strani, tako da štejejo danes, ko se to poročilo piše, že čez 70 bolnih. Na novo sta umrla dva bolnika, neki železničar in St. Petra na Krasu, ki so ga pripeljali tu sem v okrajni špital, in pa gospod Rudolf Lampe, c. kr. gozdni komisar, brat č. g. dr. Evgena Lampeta. Bil je uglednega krščanskega življenja, kakor jih je malo med uradniki. Nesrečni rodovini izrekamo naše sočutje! Vzrok tifusu je slaba pitna voda v postojnskem vodovodu. Tako je bilo tudi lani v jeseni, a se ni za zboljšanje ničesar storilo. Že lani smo v listih opozarjali na nesnago pri nabiralnikih in potrebne kanale, a se ni zato nihče izmed poklicanih zmenil. Zdaj se je potemtakem začel nov tifus na krivdo imenovanih. In hvala Bogu, da se je pokazal tifus tako hitro, da bodo vsaj zdaj spregledali trški gospodje. V enem nabiralniku je bila voda okužena; bodisi da je posebi dober, potem pa zadene še večja krivda one, ki niso skrbeli, da bi se ohranil snažen. Ob čiščenju so zdaj kupe blata jemali iz njega, v katerem je bila golazen črvov in glist. »Notranjec« pogled blato v nabiralniku in povej gospodu Arkotu, kako se dela za občni blagor.

n V Borovnico je prestavljen iz Postojne železniški adjunkt gospod Franc Cvek za postajnega načelnika. Mi smo ga s težkim srcem pustili in zato čestitamo Borovničanom, ki bodo dobili tako izvrstnega gospoda, odličnega uradnika in moža krščanskega prepričanja.

Štajerske novice.

š Vistarini — v Ameriki. Nemški listi pri našajo senzacionalno vest, da je drž. pravdnštvo ustavilo kazensko postopanje zoper bivšega okrajnega glavarja v Brežicah pl. Vistarini-ja. V kolikor smo mi poučeni v tej zadevi, pobral je Vistarini šila in kopita in prav previdno jo je popihal v zavetišče vseh grešnikov — v Ameriko. — Grešnik se ne more prej obesiti, dokler se ga ne vlovi in tako je razumljivo, zakaj se je kazensko postopanje ustavilo.

š Gnusno gonjo proti državnemu poslancu dr. Benkoviču uprizarjajo njegovi mnogostevilni sovražniki. Hujskanje »Štajerca« je

obrodilo sad, da je v nedeljo, dne 28. julija 1907 žandarmerija v Rajhenburgu pred zborovanjem »Kmečke zveze« aretovala nekega človeka iz ptujske okolice, pri katerem se je našlo nevarno orodje; bahal se je, da bo de tem dr. Benkoviču »pomagal«. — V zadnjem času krožijo okrog zaupnikov »Kmečke zveze« raznovrstna anonimna pisma, katerih so se nasprotniki že tekoma volivnega boja posluževali. Ta brezimna pisma — očitno pisana vse od ene osebe ali od enega konzorcija v Brežicah ali blizu Brežic — mrgole najnesramnejših napadov na dr. Benkoviča, najkrutejših obrekovanj, ki so seveda popolnoma zavita in zlagana. Tudi dr. Benkovič je že prejel nebroj grozljivih pism, na primer, da ne bo dolgo »zemlje tlačil«, naj se le prikaže tu ali tam itd. — Vse to je sad ostudnega hujskanja »Domovine«, »Narodnega Lista« ter bratca »Štajerca« za časa volivne borbe. — Upamo, da se naši zaupniki ne bodo dali premetiti po takih zvijačah nasprotnikov; vsi zaupniki pa so prošeni, da dotična pisma gotovo pošljejo dr. Benkoviču, da se mu omogoči zaslediti drzne obrekovalce in jih izročiti roki pravice.

š V grad gospe Mare Berks pri Celju je udarila 26. m. m. ob 8. uri zvečer strela, ki je šla v spalnico, v kateri sta bila gospa Berks, vdova po poslancu vitezu Berksu, in njen mladi sinček. Gospo je strela lahko omamila, sicer pa ni napravila škode.

š Velika nesreča pri streljanju proti toči. Dne 26. julija sta streljala v Črešnjevcah viničar Peter Tirkel in njegov sin, ker se je bližala huda ura. V streljavni lopi je bilo kljub prepovedi 14 kg smodnika, ki se je unel in raznesel lopo. Oče in sin sta strašno razmesarjena. Izgledala sta kakor zamorca. Unela se jima je tudi obleka. Deček je umrl čez 14 ur, oče pa 28. julija zvečer. Rajni viničar je bil do zadnjega trenutka pri popolni zavesti in je pripovedoval, da že strelja sedem let, ne da se bi mu bila pripetila kaka nesreča.

š Kako naglo uraduje graško namestništvo. Nekaterim posestnikom ptujskega okraja se je dovolilo brezobrestno posojilo, katero bi morali dobiti že po zimi. Stvar se je zavlačevala in ko so končno v aprilu priromali akti na ptujsko okrajno glavarstvo, se je davkarja branila izplačati posojilo, ker ni bilo na aktih opravilne številke. Vzlic opetovanim prošnjam in urgentnem namestništvu še do zdaj ni vposlalo ptujskemu okrajnemu glavarstvu opravilne številke. Res, krasne razmere! Pa kaj zato, saj ima škodo le slovenski kmet.

š V Žalcu se je vršilo dne 10. julija premovanje konj, ki je pokazalo, kako krasno napreduje konjereja v Savinjski dolini. Letna žrebata so dosegla visokost 150 cm. Neki kmet je zahteval za dve letni žrebici 1600 K. Res, lep napredek!

š »Štajercev« urednik, Linhart, je bil 25. julija pred mariborskim okrajnim sodiščem na tožbo Henrika Visočnika s Hočkega Pohorja obsojen na 30 kron globe ali tri dni zavora in poplačilo stroškov, ker je v svojem lističu tožnika psoval z besedami: »Pej, lažnik!«

Koroške novice.

k Pekovska stavka v Celovcu. V ponedeljek se je pričela v Celovcu pekovska stavka. Peki pečejo z vajenci in prodajajo zdaj z vajenci takozvano stavkarsko pecivo, okusne dolge hlebčke. Peciva ne raznašajo strankam in mora vsak sam po stavkarsko pecivo. Pomočniki zahtevajo, naj se odpravita hrana in

stanovanje pri vseh pekih, uvede najmanjša plača, ureditev delavnega časa in strogi nedeljski počitek, prosti 1. majnik. Ureditev razmer za vajence. Sanitarne zahteve, priznavanje organizacije. V torek so imeli pekovski mojstri shod, na katerem so odklonili zahteve pomočnikov. Popolnoma je ugodil pomočnikom pekovski mojster Haberhauer in se v njegovi delavnici dela. Stavka se tudi v nekaterih okoliščinskih pekarijah. Ponoči so stavkujoči vrgli v neko pekarijo blato in velik kamen. Prekucnjene so bile več pekome deske s svežim pecivom. Delo je zapustilo in stavka tudi več vajencev.

k Finančna tajnika pri koroškem deželnem finančnem ravnateljstvu sta postala finančna komisarja dr. Peter Funder in Robert Prugger.

k Izpuščen »italijanski ogleduhi«. Zaprte tri tržaške turiste, o katerih so sumili, da so italijanski ogleduhi, so izpustili. Turisti so trgovca Albert Zanutti in Nino Cargnel in slikar Napoleon Cozzi, italijanski državljani, znan po sodni razpravi na Dunaju glede na najdene bombe v telovadnici tržaškega italijanskega telovadnega društva.

k Cesar v Celovcu. »Mir« piše: Kar čudno je že gledati, kako hite pri nas s pripravami za cesarjev prihod. Vsa vladna poslopja so že prenovili, vsaj na zunaj, na kolodvoru delajo z mrzlično hitrostjo, in po kolodvorski cesti že stoje visoki drogi za zastave. Dosedaj postavljeni drogi so pobarvani ali v cesarskih ali pa v državnih barvah; frankfurtskih barv ni videti. Čudno se nam le zdi, da tudi najgršega erarskega poslopja v Celovcu, takoimenovane jezuitske vojašnice ne pobarvajo, saj je pač to poslopje, kakoršno je sedaj, naravnost škandalozno grdo po svoji vnanosti. Ali kaj se hoče, vojašnica ni ob kolodvorski cesti, po kateri se bo vozil cesar, in zato je tudi prav, ako ostane poslopje v svoji grdobli. Kakor je torej videti, se hoče tudi v našem blaženem Celovcu delati tako, kakor je baje delal Potemkin svoje znane »vasi«. Radovedni smo tudi, kako bo res z zastavami. Po nemškem časopisu se je, izprožen po naši tozadevni vesti, že bil hud boj za in proti frankfurtskim Najbrž se bo pač stvar uredila tako, da tamkaj, koder bo cesar hodil, ne bo videti vsenemških zastav, temveč bodo visele le bolj po skritih ulicah. Sicer pa bi bilo, kar posebej povdajamo, enkrat že skrajni čas, da se pokažejo ob cesarjevem prihodu tudi celovski Slovenci. Kdo nam more kaj, ako izvesimo poleg cesarskih barv tudi svojo narodno trobojnico. Pozivljamo torej lastnike slovenskih hiš, da izvesijo za časa cesarjevega bivanja v Celovcu tudi slovenske trobojnice!

k Prvo koroško umetniško razstavo so otvorili s 1. avgustom v Celovcu ob navzočnosti deželnega predsednika barona Heina.

k Zrakoplovni oddelek odpošlje k cesarskim vajam signalni zrakoplovni in dva vojna zrakoplovna oddelka s 13 častniki, 400 možmi 22 voz in 100 konj. Vsak oddelek ima en zrakoplov. V rezervi ima vsak vojni oddelek 120 napolnjenih steklenic s plinom, signalni oddelek pa 100 plinovitih steklenic.

Primorske novice.

p Naša vojna mornarica pride na cesarjev rojstni dan, 18. avgusta, v Zader, kjer bo de velika pomorska parada.

p Tatovi rib. — Preiskava v hiši socialnodemokratskega voditelja. Pred kakimi dese-

timi dnevi so videli po Soči mimo Podgore plavati velikansko množino rib. Sodilo se je, da je to pripisovati temu, ker so v podgorski papirnici čistili stroje in so se ribe vsled tega zastupile. Tovarna je temu ugovarjala, češ, da so ribe videli plavati že nad tovarno. V soboto sta na goriški strani patrolirala dva stražnika. Pri Stračicah začujeta dva strela. Hitita v smeri, odkoder je prihajal glas in zagledata tam, kjer se potok Korenj izliva v Sočo, več peric, ki so si nadevale v posode več rib, ki so priplavale mimo. Stražnika sta šla naznanit podgorskemu orožništvu, da so se ribe umorile z dinamitom, in sicer od podgorske strani. Orožniki so takoj odšli na delo, in sicer so napravili preiskavo v hiši bratov Filipa in Karola Ropas v Podgori, ki so ju že dalje časa imeli na sumu, da izvršujeta ta posel. In res so našli v hiši okrog tri kvintale rib ter več streliva. — Filip Ropas je vodja goriških socialistov ter je bil pred kratkim obsojen na desetmesečno ječo zaradi razžaljenja Veličanstva.

p Tržaška policija je zaprla pet oseb, ki so na sumu, da so napadle 26. julija ponoči v ulici dell Eremo tiskarja Dante Fornasiera, ga ranili in oropali. Eden izmed aretancev se piše Rihard Paulizza, o drugih se imena ne poroča. Paulizza je težak.

p Preprečena nesreča na Južni železnici. Poroča se nam, da je v petek zjutraj, dne 26. julija, ob četrti na 6. uro peljal strojevodja gospod And. Birk s tovarnim vlakom št. 840 iz Planine v Logatec. Med vožnjo zapazi strojevodja, da ena ograja iz voza vun visi proti tiru. Ustavi vlak in gre nazaj. Takoj prideta še dva uslužbenca od vlaka ter so ograjo dejali v loto. Ta vlak bi imel še dva srečati: en tovarni in en poštni vlak. Opozarjamo pa, da se je ograja sama na en meter, v nekaterih krajih za en in pol metra premaknila proti tiru, kjer se vlaka srečata. Uslužbenca niso nič zakrivili. Vsled tresenja se je ograja sama premaknila.

p Napad v Trstu. Tu se je izvršil dne 30. julija ponoči zopet napad v ulici Antonio Canova. Slišal se je strel — napadalec in napadenec sta se kmalu izgubila. Policija ni dobila ne enega ne drugega. — 29. m. m. je težak Jakob Ferro z nožem smrtonosno ranil Hugo Ipavca, ki je baje hotel Ferrota oropati denarja.

p Napad mularije na avstrijske mornarje v Reki. Z vojnih ladij, ki so usidrane v reški luki, je šel del moštva v mesto ter po korzu peli krhčaste pesmi, kar je mularijo hudo razburilo. Da ni poseglo vmes redarstvo, prišlo bi bilo gotovo do boja.

p Velik požar v Ponikvah. Iz Tolmina poročajo: Pretekli teden je začelo goreti na Ponikvah. Tolminski gasilci so zvedeli za požar šele ob 9. uri zvečer. Kljub velikemu naporu so se nemudoma odpeljali v Bačo in so šli od tamkaj peš z orodjem na Ponikve. Brizgalnice niso mogli vzeti seboj, ker ni pravih voznih poti. Na kraj požara so došli okoli ene ure ponoči, ko je bil ogenj uničil skoraj vso vas. Ubrani so ognja vendar tri hiše. Pogorelo je popolnoma 24 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji vred. Zgorel je tudi en šesttedenski otrok, par volov, tri krave in en prešič ter mnogo perutnine. Škoda cenijo nad dvestotisoč kron. Večina pogorelecev je bila zavarovana, toda le za male vsote. Ogenj je nastal v neki bahti, kjer je najprej prišel goriti dimnik in nato slamnata streha. Ker so bile večinoma vse hiše krite s slamo in tesno skupaj zidane, bila je namah vsa vas v ognju.

Iz raznih krajev.

n Iz Radeč pri Zidanem mostu. Prijatelj za prijateljem nas zapuša. V zemlji počiva g. Vendelin Küssel, zaprl se je grob nad nepozabnim g. Iv. Zagorjanom, in zopet obžalujemo, ne sicer smrt, pač pa izgubo predragega prijatelja, velikodušnega dobrotnika, očeta ubogih, blagorodnega gospoda Valentina Krisperja, dosedanjega lastnika papirnice. V 29. letih svojega bivanja med nami si je pridobil srca in spoštovanje vseh, zlasti še svojega delavskega obojja. Nikdar ni skrival g. Krisper svojega krščanskega mišljenja in požrtvovalno je pokazal isto tudi ob prodaji tvornice. Budimpeštanski žid mu je ponujal zanj 50.000 kron več, nego sedanji gospodar g. Ferdinand Patnik; pa rad je prebolel izgubo tisočev, le da je prešla njegova last v roke poštenega Dunajčana, odločnega pristaša Luegerjevega. — Radečani dobro vedo ceniti zasluge zapuščajočega jih gospoda, ki si jih je pridobil tako za cerkev, kakor za občino in šolo. Njegov ljudomili, odkritosrčni, prijazni značaj, njegova krotkost in ponižnost, njegova gostoljubnost je presenetila vsakoga, kdor je imel z njim stika, in ostane med nami nepozabna. Za slovo so se mu šli 30. julija oficijelno zahvaliti za vso naklonjenost g. župnik Hiersche v imenu fare, g. trški načelnik Rižnar v imenu trga, g. župan Wetz v imenu občine in g. nadučitelj Rant v imenu šolske mladine. Naši pevci in godba so priredili g. Val. Krisperju isti večer priručno ovacijo, slavnostno serenade. — Ob težkem slovesu nam je vsaj to v uteho, da ostane njegov vrli sin g. Anton Krisper med nami še nekaj let kot vodja v papirnici. G. Valentin Krisper, bodite uperjeni, odhajate sicer, spomin pa Vaš v Radečah živi in živel bo!

— Slavnost blagoslovljenja zastave krščansko-socialnega izobraževalnega društva v Dobu. v nedeljo dne 28. julija t. l. Navdušena podoknica gđni. Mariji Vilar, ki je drugi dan z radodarno roko kumovala društveni zastavi, je otvorila to lepo slovesnost. Domžalska godba in domača pesem je zadonela v tiho noč ter naznanila naokoli, da se obhaja jutri nenavaden praznik. — Nedeljsko jutro se je zasvetilo v jasni in čisti modrini. Dob pa v zastavah in mlajih. Slavoloki so klicali: Dobro došli! — Živeli! — Za vero in narod! — Stopimo, bratje, pod zastavo za blagor svoj in božjo slavo! — Kvišku srca! — Pač so nam vzkipela srca kvišku, ko smo zagledali nepričakovano bratska društva, ki so prišla povečati našo slovesnost z zastavami: K. socialna zveza iz Ljubljane, k. s. izobraževalna društva iz Domžal, Mengša in Moravč. Godba je zasvirala krepek spev, mlajna deklica je pozdravila gđno. kumico in odkorakali smo proti cerkvi sv. Martina. Za dolгим sprevedom so šle beloblečene deklice, ki so nosile novo zastavo še zavito. Prva nosilka s sulico na rdeči blazini, potem šest ljubkih deklic s trobojnico, za njimi osem družic z zastavo in drogom. Ganljiv je bil prizor na ta nedolžni del procesije. Star očka so si otrli solzo v očeh rekoč: Vse je lepo, a nedolžnost je najlepša! Zvonovi pa so pritrkavali in pritrkavali kakor bi hoteli zastavo privabiti k sebi in ne v cerkev. G. dr. Mihael Opeka je stopil ob asistenci domačih dveh gg. duhovnikov pred oltar ter blagoslovil zastavo, kumica pa ji je privezala izredno krasno trobojnico s tihimi željami: Stopite, bratje, pod zastavo za blagor svoj in božjo slavo! Z govorniškim nastopom in pesniškim zanosom je gospod blagoslovitelj razvil in slavil geslo na novi zastavi: Za vero, vedo in materno besedo. Prav je imelo mlado dekletce, ki je iz cerkve prišedšega g. govornika pozdravilo:

Zanetili ste nam ogenj v srcih,
oglenj sveti;
kdaj tako smo, kakor danes
bili vneti ? !

Popoldne se je vršila veselica v prostorih g. Boštjana Zarnik. Pretesni prostori in prevelika vročina je mnogim gostom zabranila krasen užitek pri žaloigri »Garcia Moreno«. Da ste jih videli te ponosite naše mladeniče! Razumeli so nam predstavljati resno žaloigro, ker tudi umejo resni sedanji čas, ki mu je treba »Garcia Morena« mnogo bolj nego kdaj popreje. Čast in hvala vam, vrli igralci, dični pevci! Da, tudi vaša pesem pod vodstvom spretne g. Antona Bratovža nas je očarala. — Čas je naglo potekal ob krepkih in prijaznih zvokih neutrudnih domžalskih muzikov. Na k. s. izobraževalno društvo sta došli tudi dve pozdravni brzojavki: »Zbranim pod novo zastavo pošilja priručne pozdrave katoliška delavska družba v Idriji« in od slov. gosp. in izobraževalnega društva v Trnovem v Ljubljani: »Ljudskemu napredku plapolaj novi prapor!« Da! Tako bodi! — Končno izrekamo toplo zahvalo vsem, ki so kakorkoli pripomogli, da se je slavnost tako lepo izvršila. Zlasti veljaj iskrena zahvala g. Jankotu Vilar, ki se je s hvalevredno vnmemo in požrtvovalnostjo trudil za večji sijaj prazničnega dneva ter g. Boštjanu Zarniku, ki nam je odstopil svoje prostore kakor tudi g. županu Antonu Videmšku, ki nam je blagohotno posodil deske za oder. Kar ste storili za naše društvo, storili ste za svoje ljudstvo!

Slovenske vesti iz Amerike. Umril je v clevelandski bolnišnici Anton Znidaršič iz Logatca v starosti 42 let. Teden preje je v domovino odpotovala njegova soproga s hčerko. — Trgovski pomočnik Oskar Wolf v Clevelandu se je hladil pri oknu, predno je šel spat, pri tem je na zadremal. V spanju je izgubil ravnotežje in telebnil iz drugega nadstropja na cesto da si je zlomil levo nogo. — Plast železne rude se je vsula v Elyju na Josipa Koščaka ter ga nevarno ranila, vendar je unanije, da okrevja. — Pri fari sv. Vida v Clevelandu se je ustanovilo Marijino deklško društvo. Pri tej priliki »Nova Domovina« strastno napada ondodnega župnika. Njena prava smer se kaže vedno očitnejše. — Umrila je v Jolietu vdova Marija Simončič iz Semiča na Dolenjskem. Zapušča več dorašlih otrok. — Poročila sta se v jolietški slovenski cerkvi Josip Kenik in Ana Muc. — V Elyju so razgrajali napadli ponoči hišo gospoda Marka Petriča ter metali vanjo kamenje in tudi streljali in nekoga zadeli v stegno. — Ivan Kostnik, katerega so pred Božičem napadli v Čikagu cestni roparji je srčno ozdravel. — Nagle smrti je umrl v Pullmanu, Ill. v starosti 26 let Ivan Pelc iz Ribnice na Kranjskem. Pri delu se je nevarno prehladil in v osmih dneh je ležal na mrtvaškem odru. — Za Andreja Lekše iz Velikega Trnja pri Krškem, kateremu je vse zgorelo in tudi dva otroka, so rojaki v Willocku nabrali 64 dolarjev. — V Sheboyganu je v tamošnji bolnišnici umrl 27letni Rajtn s Štajerskega. Dolgo časa je že bolehal na vodenici in srčni hibi. V Ameriki je zapustil ženo, v domovini pa mater.

Opozarjamo na inserat dr. Dolšaka, da ne ordinira do 15. avgusta.

Potolažen. »Zakaj tako zelo jokaš, deček moi?« — »Oh, gospod, 20 kračarjev sem izgubil.« — »Le miren bodi in ne jokaj, saj ti ni nič hudega. Tukaj imaš 20 kračarjev... Pa kje si izgubil denar?« — »Pri kvartanju, gošpod učitelj.«

V podobi žene. A.: Zakaj neki slikarji vedno slikajo »zmago« v podobi žene? — B.: To boš razumel, ko boš oženjen.

Slovarček najnavadnejših tujk.

aklamacija, lat., klic; akklamirati, s klici navdušeno pozdravljati; per acclamationem (aklamacióm) voliti = vzklicno voliti.

aklimatizacija, lat., privada na znak; aklimatizirati, privaditi se na zrak.

akolút, grško, spremljevalec, služabnik mašnikov; mežnar.

akomodacija, lat., prilagodenje; akomodirati, prilagoditi; urediti, privaditi; se akomodirati, se udati, ukloniti.

akórd, lat., soglasje, ubranost (glasov); pogodba.

akreditirati, lat., overoviti, pooblastiti; pričeti jemati »na kredit«.

akribija, grško, bistrumnost, natančnost, skrbnost.

akrobát, grško, tisti, ki hodi po ostrini, po vrvi; igralec v cirkusu.

akrópola, grško, grad grških mest.

akróstihon, grško, pesem, pri kateri prve črke posameznih vrstic dajo kako ime.

akumulacija, lat., nakupičenje.

akuráten, lat., natančen, točen, reden, skrben.

akuzativ, lat., tožilnik.

akcija, lat., listina, kjer je napisan delež pri kakem podjetju; akcionar, lastnik, posestnik take listine.

*Naj tače majhen sem močič!
Pa sem lepo debelih lic.
In ta sem le zato dobil.
Ker sem Kathreinovo kavo pil.*

Pristna samo
v lavirnih zavojih
s imenom
Kathrein.

Nihče naj bi me pil
močno razburjačo
zrnat kavo nemečane!

**Kathreinova
Kneippova
sladna kava**

sama se je obnesla za
najokusnejšo primes,
ki lahko
prebavna,
redilna in
krvotvorna
speši zdravje.

Otroke
bi bilo samo
še navajati
**Kathreinovo
kavo.**

Gimnazijski konvikt
benediktinskega samostana v St. Pavlu
v lepi, zdravi legi v lavantinski dolini na
Koroškem. 1420 8-3

Javna popolna gimnazija
Prospecte razpošilja na zahtevo samostansko
predstojništvo. Sprejmo se tudi dečki-pevci
proti štipendiji ali brezplačni hrani.

**Odda se v novi hiši v Predosljih, po pri-
jazni stezi dobre pol ure od Kranja, par manjših
stanovanj.**
France Gašperlin, Predoslje 18, p. Kranj.
„Hiša se tudi prodaja.“

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 14. avgusta 1907.

Loterijske srečke.

Dunaj,	27. julij	5	6	23	89	49
Gradec,	27. julij	35	20	90	21	59
Trst,	20. julij		29	48	25	13
Linc,	20. julij	63	9	18	71	90

Slovlto zdravilno drevo proti mrzlici Eucalyptus globulus

ki vsebuje zdravilne moči proti **influenzi, astmi, davici in jetiki**, bi moralo biti v vsaki sobi in spalnici. Mlada drevesa rasto izredno naglo, rada prezimijo, čistijo zrak škodljivih sopar. Suhi listi preženo molje in drugo golazen. **Eucalyptus globulus** je po svojem aromatiškem vonju in višnjevo-zelenih listih ena najlepših listnatih cvetic. — Ena cvetlica 70 v., 6 komadov poštni zavoj 5 kron franko priporoča **Henrik Suchant**, trg. vrtnar **Weckelsdorf, Češko.** 1625 3 3

Važno za p. n. gđ. krojače!

Prva zahodnočeška **razpošiljalnica sukna**

Maks Wesecky v Plznu

že razpošilja svoje elegantno opremljene in bogato zbrane **jesenske in zimske kolekcije.** 1458 4-3

Te vsebujejo najfinejše in najelegantnejše novosti vseh brnskih, liberških in drugih avstrijskih izdelkov.

Specialiteta: Crno blago.

nterementi (krojači) dobe take zbirke zastoj in franko.

FRANC JOZEFOVA grenka voda.

*Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
raznoljubno potovati naj se obrnejo
na
Simona Šmetleka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kotlovorstva: Pojasnila daje se brezplačno.*

**Istotam sprejmejo se dobri in zanes-
ljivi zastopniki.**

Mnogo zahteval. Gospod, (ki je podaril
beraču par čevljev): »No, kaj bi še rad?« —
Berač: »Prosim še štiri krajcarje za „biks“«

Lasje so kras človeka!

Barin

je sedaj priznano najboljšo in najuspešnejše

sredstvo

ki že v nekaj minutah po
želji spremeni lase, brado
ali brke. — Na perilu ne
pušča nikake sledi. Naj-
boljše sredstvo proti

**izpadanju las in ple-
ši je Ella-sredstvo**

za lase. Cenik in navodilo zast. in franko.

Provroči naglo rast las in brade, čisti in krepi
glavo. Cena mali steklenici K 3-60. veliki ste-
klenici K 5- —. **Ella-kreme za obraz**
odstranjuje vse pege na obrazu, pomladi in
osveži polt. Cena po velikosti, 1, 2 in 4 K.
Ella milo K 1. Ella lepotilo K 1, 2 in
3. Ella-umivalna voda K 1.

Naročila naj se naslavljajo na **BAROS GABOR**
tovarna kozmetičkih toaletnih sredstev **Bu-
dim ačeta VII., Dohány utoza 1.** Za-
loga 49. Telefon 872. Tovarna: **I. Varos-
major utoza 42,** lastna hiša, telefon 45-45.
Razpošilja se 2 na dan po pošti po povzetju
ali vposlatvi denarja. 1680 3-1

Sprejme se zanesljiva moška oseba kot

hlapec

za vsako delo. Imeti mora daljša dobra spričevala
ter biti vojaščine prost. 1433 5

Pismene ponudbe pod naslovom „Delo 221“
postrestante Ljubljana.

Ivan Ogrin

**oblastveno konces. zidarSKI mojster in
stavbeni podjetnik na Vrhniki (Kranjsko)**

si dovoljujem naznanjati slavnemu občinstvu in vsem
niteresovanim korporacijam, da sem **povečal**
svojo stavbno podjetje ter isto vsem moder-
nim zahtevam primerno opremil. Prevzemam izde-
lavo načrtov in proračunov ter izvršitev zasebnih in
javnih poslopij, kakor stanovanjskih hiš, vil, gospodar.
poslopij, cerkva, šol itd. in vseh tozadevnih naprav,
kakor napravo in ureditev cesta, kanalizacij itd. Vse
zgradbe izvršim solidno po modernih načelih in pri-
mernih nizkih cenah. 1240

Kunard Line Trst-New-York je najpripravnejša, najcenejša
in najboljša pot iz Ljubljane v severno Ameriko, kar ted ni dolgo-
trajno muno vožnje po raznih fazelnolah, sobenaga prevozanja ne
prenečevanja in sploh nobenih postranskih stroškov mej potje. Par-
alki se prostorni, varni, sračni in sušni; vozijo vsake 14 dni. Hrana
in postrežba najboljša. Pojasnila daje in karte prodaja glavni sa-
stopnik 2004 66

Andrej Odinec, Ljubljana, Slomškove ulice 25.
poleg cerkve Srca Jezusovega.

Postavno zavarovano.

Vsako ponarejanje kaznivo

Edino pristen je 85 30

Thierry-jev balzam

z zeleno znamko „redovnica“.
Cena 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1
velika specialna steklenica s patent. zamaškom
K 5- franko.

Thierrylevo centifolijsko mazilo
proti vsem že tako starim ranam, vnetjem, ra-
nitvam, abscesom in oteklinam vseh vrst. Cena:
3 lončka K 3-60 se pošlje le proti povzetju ali
denar naprej. — Obe domači sredstvi sta po-
vsod znani in slovlta kot najboljši. Naročila se
naslavljajo na:

Allein echter Balsam Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri
Rogaški Slatini.

A. Thierry je Pregradi Brokura s števil originalnih pisem gratis in
franko. V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah

Cenik zastonj in franko.

Priznana najboljša oljnatih barve.

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Najnižje cene.

Najnižje cene.

Vposlano.

Na naslov vseh p. n. trgovcev in pekovo-
obrnikov v Trnovo-Bistriškem in Podgrad-
skem okraju. Čast mi je vsem Vam uljudno javiti,
da sem z dnem 1. avgusta podal gospodu

Slavoj Jenko v Podgradu

svoje zastopstvo za Podgrad in Trnovo-Bistrico s
prav obsežnim okrožjem in da bodem v to svrhu
vzdrževal svoje lastne zaloge v Podgradu in Trno-
vem-Bistrici. Ker so moji izdelki prav izborni in
splošno priljubljeni in pa, ker bode mojemu gospodu
zastopniku mogoče vsakega cenj. odjemalca točno
in solidno postreči, pričakujem obilnih cenj. naročil,
za katere se najtopleje priporočam ter beležim z
velespoštovanjem
Vinko Majdič
valjični mlin v Kranju.
1696 3-1

Vajenca in pomočnika za krojaštvo
sprejemem takoj. Cenike od šivalnih strojev s čudovito nizko
ceno razpošiljam zastonj **LOVRENC REBOLJ** v
Kranju, krojaštvo, zaloga konfekcije ter šivalnih
strojev in koles. 1668 4-2

Enega vajenca

sprejme takoj v poduk
Lovrenc Bizjak, čevljar-
ski mojster. 1690 2-1
Postojna (poleg pošte).

Zdravnik dr. Fran Dolšak

ne ordinuje
od 1. do 15. avgusta.

Izjava.

Podpisana obžalujem neresnične govorice o
gospodu Ivanu Šlibarju „Koničarjevem“ postestnika
sinu iz Mišač. 1731 **Marija Šoberl.**

Učenec za mesarsko obrt se sprejme takoj v
starosti 14-16 let pod ugodnimi pogoji.
Josip Jesih, mesar. Medvođe, Gorenjsko. 1702 1

Hiša se da v najem z gostilno, prodajalno
in trafiko, v lepem prijetnem kraju na Go-
renjskem. Kje, izve se v upravnštvu Domoljuba.
1732 3-1

Izurljene šivilje za slamnike

k stroju za spodnji šiv se takoj
sprejmejo. Vožnja za tje in nazaj se povrne.

Siegrid Engl

tovarnar slamnikov in klobukov, **Dunaj**,
VII., Neubaugasse 18. 1715 2-1

Lepo posestvo

z dvema vrtoma z eno nadstropno hišo in dvema
gospodarskima poslopjema, vse v najboljšem stanju
se proda za kupno ceno K 7.000. — Več se izve pri
Janezu Burgerju, Praprotna Polica 7. Pošta
1742 Cerklje Gorenjsko. 1-1

MASTIN

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno
sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le
pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec
ga primeša krmu vsaki domači živali. Najvišje
medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem
priča o velikih uspehih, ki se dosežejo z
mastinom. 187 26 14

Tovarniška zaloga: lekarnar **Trnkóczy**,
Ljubljana.

ZAPONKE (DRUKER)

KOH-I-NOOR

= NAJBOLEŠA ZNAMENJA SVETA =
= VSAKA PRAZNA KARTA 5-6-
GUMBI JE DRAGOCEN KUPON.
CENIK O PREMIJAH
ZASTOV IN FRANKO PRI
WALDES-U & K^o PRAGA-K.
= DOBI SE POVŠOD.

KOH-I-NOOR

Hamburg Amerika Linie

Voznja traje
dni 6 dni
z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki
Amerika 24.000 ton
Kaiserin Augusta-Victoria 25.000 ton
Najboljše daje zastopnik: **Fr. Seunig**,
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28
Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Tovarna za stole
Franceta Šolgelj
na Bregu, p. Borovnice, Kranjsko
izdeluje
vsakovrstne stole
od preprostih do najfinjših po najnižjih cenah brez
konkurence. Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo
2806 26-16 zastonj in franko.

Lepo posestvo
je naprodaj z novim poslopjem, v Starigori. Več
pove **Fran Brinovec** v Starigori. P. Mirna Do-
1473 lenjsko. 1-1

Enonadstropna hiša 3 sobe, klet, hlev z
vrtičem se ali proda
ali pa v najem za več let ugodno odda. Pogoje
pove **Ivan Breznikar** v Šmartnem pri Litiji.
1733 3 1

Goddam!

Konečno vendar naglo in zanesljivo učinkujoče
sredstvo proti kurjim očesom

Cook & Johnsons
amerik. patent

rinčica za kurja očesa

1 kom. 20 vin., 6 kom. 1 K, po pošti 20 v. porto.

Dobiva se v vseh lekarnah monarhijske in v me-
dicinalnih drogerijah itd. 1085 10-8

Mlatilnice Najboljše poljedelske stroje, posebno pa
mlatilnice za rabo na roko, kakor na vi-
telj (gepelj), bodisi da se isti goni z živino ali vodno močjo, kakor čiš-
tilnice in razno drugo orodje priporoča

trgovina z železnino „Merkur“, P. Majdič, Celje.

Bogata zaloga travrz, cementa, vodovodnih cevi in naprav. cevi
iz kamenščine, vozni in komatnih nepremočljivih plah. 1526

Vljedno se priporoča

trgovina s klobuki in čevlji

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana, Stari trg št. 10.

Velika zaloga. — Solidno
blago. — Zmerno cene. . .

2178 52-44

F. M. Netschek, Ljubljana

o. kr. dvorni dobavitelj

„Pri veliki tovarni“

Resljeva cesta št. 3, Sv. Petra cesta št. 37

priporoča preč. duhovščini in slavnemu
občinstvu svojo velikansko zalogo **na-**
rejenih oblek zagospode, dame
dečke, deklice in otroke.

Cene nizke! Solidna postrežba.

Velespoštovanjem 873 9

A. Lukić, poslovodkinja.

FLORIAN

Je najboljšje kreptilo za želodec!

Priznano od učenjakov!

„Florian“ se dobi edino od Rastlin
ske destilacije „**Florian**“ v
Ljubljani.

Pozor! Čitaj! Pozor!

**Pakraške želodčne
kapljice.**

Staro slovito, izvrstno delujoče sred-
stvo pri boleznih v želodcu in črevih, —
osobito se priporočajo — pri zaprtju in
nerednem odvajanju — pehanju, — kon-
gestiji — pomanjkanju teka, krčih itd. Ne-
dostojno sredstvo za vzdržanje dobrega
prebavanja. 2444 20-11

Delovanje izvrstno, vspeh siguren.
Cena je za 12 steklenic (1 dvanaajsto-
rica) 5 K franko na vsako pošto po
povzetju ali če se pošlje denar naprej.
Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Pro-
simo, da se naroča naravnost od:

P. Jurišića, lekarnarja
v Pakracu št. 65. (Slavonija).

Zaloga, prodaja in razpoši-
ljanje prav dobrega od 88 **jedilnega**
do 200 vin. liter pri **Carlo**
Gortan, Trst, Via S. Cate-
rina 13. Ceniki na zahtevo
zastonj. 1457 20-5 **olja**

Najboljše švicarske ure, zis-
tina in srebrnina se dobe
na najnižjih cenah pri sloveči do-
mati tvrdki 357 26-24

H. Sattner, urar

Ljubljana, Glavni trg, na-
proti rotovžu.

Prosim zahtevajte nov velik
cenik, kateri je ravno izšel in
se pošlje zastonj in pošt. prosto

Pozor!

za le K 2-50

**Ne kupite
nobene ure**

dozior niste prejeli našega ve-
likga cenika!

gl. 1-50 gl. 3-50

sl. Resept ure . gl. 1-50
srebrna . 2-
z dvojnim pokrovom . 4-
s 3 ure . 6-
plošč. j. klone ure . 8-50
prave Roskopf-patent . 8-50
srebr. oklopna verižica . 1-
14karatna slaba ure . 8-50
14karatna slaba vrtič . 10-
14karatni slati prstani . 8-
stenaka ure 70 cm . 8-50
bljemen liki zvon . 5-
gobbe . 4-
kukavice . 8-50
uhinja se ure . 8-50
odlike . 1-50
ponedelav tač . 1-50
dvojnim zvonom . 1-50
badilke z bljemen in
svonjem liki zvonu . 8-50
Triletna planina jamestvo, za
naprimerno škar nacaj.
Raspodila po svetstvu.

Maks Böhnell

urar, zapriselani sodni cenilec

Dunaj, VI., Margare-
thenstr. 27 (vlastni hiši)

Zahtevajte moj cenik s
2000 slikami zastonj in
poštne prosto.

Za 5 vinarjev

si more vsak preskrbeti prednosti pri
nakupu blaga za obleko, kakoršnih sicer
ni dobiti, kdor prosil po dopisnici za vpo-
silete vzorce pri **veliki trgovini**
bratje Lechner v Gradcu, železna
hiša. To ne stane nič, na izbero pa ima
vsak najmočnejše blago za damske ob-
leke črno in barvano perilno blago, po-
stelnino, oksford, loden, sukno, vse vrste
platno za perilo in posteljno opravo, in
mnogo drugih predmetov, poleg cenika
o vseh vrstah perila i. t. d. — Zložno si
more vsak doma izbrati in potem kar
najceneje izvršiti najboljši nakup Mnogo
hiš naroča že celo vrsto let vse svoje po-
trebščine le od tam, ker so se prepričali,
da ima ta strogo reelna trgovina pred
oči edino zadovoljnost svojih odjemalcev.

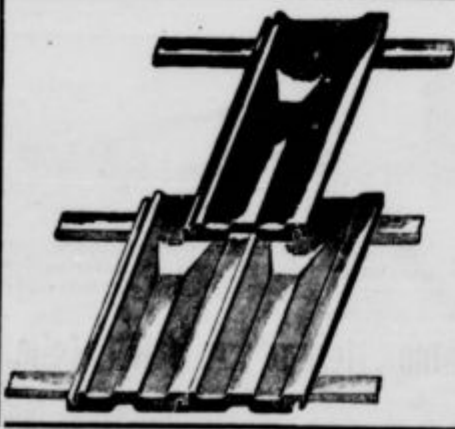
1311 12-9

Izdelane postelje

le rdečega
postelnega
inleta! Prav
dobronapoli-
njeno. Per-
nica ali ble-
rina, 180 cm
dolga 116 cm

široka K 10- . K 12- . K 15-
in K 18- 2 metra dolga, 140 cm
široka K 14- . K 16- . K 18- .
K 21- . Zglavnik 80 cm dolg.
in cm širok K 3- . K 3-50 in
58 4- . 90 cm dolg, 70 cm širok
K 4-50 in K 5-60. Izdelujem tudi
po kakršnikoli drugi meri. 3-
delni modroci iz žime za 1 po-
steljo K 27- . boljše K 33- .
Pošilja se poštne prosto po
povzetju od K 10- naprej. Za-
menja ali nazaj se vzame proti
povratni potni stroškov. 6-2
Benedikt Sachsel, Lobos 910
pri Plzinu na Češkem. 1662

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

opekarna in zaloga peči, nudijo vsako poljubno množino patent.

zarezanih strešnikov

Sistem „Marzola“ (Strangalzzegel) Sistem „Marzola“

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Najtičnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vsak strešnik se zamore na lano pribiti ali pa z žico privezati,
kar je gotovo velike važnosti za kraje, ki trpe po močnem vetru
in burji. — Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno

Takojšnja in najzanesljivejša postrežba. 854 13
Sprejmejo se zastopniki. Sprejmejo se zastopniki.

